CYNLLUN DATBLYGU LLEOL
ADRODDIAD MONITRO BLYNYDDOL

1 EBRILL 2023 – 31 MAWRTH 2024

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad 4

Monitro Cynaliadwyedd 7

Monitro Strategaeth 8

Darparu Tai 9

Ffigur 1 – Adeiladau a Gwblhawyd o gymharu â Gofyniad Blynyddol Cyfartalog CDLl 9

Ffigur 2 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar eu cyfer 11

Ffigur 3 – Nifer yr unedau a gymeradwywyd ac a gwblhawyd ym mhob haen anheddiad 13

Ffigur 4 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd iddynt ar safleoedd defnydd cymysg 17

Ffigur 5 – Pob cais y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddo i gyflawni dwysedd o 30 annedd yr hectar 18

Ffigur 6 – Targed canran Tai Fforddiadwy 20

Ffigur 7 – Nifer yr anheddau fforddiadwy y rhoddwyd caniatâd iddynt 21

Ffigur 8 – Nifer yr anheddau fforddiadwy a gwblhawyd 23

Ffigur 9 – Nifer yr anheddau marchnad sy'n dod ymlaen ar safleoedd o 3 annedd neu fwy 24

Ffigur 10 – Nifer yr anheddau fforddiadwy annisgwyl 26

Ffigur 11 – Nifer yr anheddau Fforddiadwy ar Safleoedd Eithriedig 27

Ffigur 12 – Meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr dynodedig 28

Ffigur 13 – Canllawiau Cynllunio Atodol 28

Lles Economaidd 29

Ffigur 14 – Datblygu Tir Cyflogaeth 29

Ffigur 15 – Colli Tir Cyflogaeth 30

Ffigur 16 – Datblygiad cyflogaeth ym Mhontsenni a Defynnog 32

Ffigwr 17 – Datblygiad cyflogaeth yn y Gelli Gandryll 33

Ffigur 18 – Canllawiau Cynllunio Atodol 34

Monitro Polisi 35

Diogelu'r Amgylchedd 35

Ffigur 19 – Tir yng Nghefn Gwlad a gollir i ddatblygiad sy'n gwyro oddi wrth CYD LP1 35

Ffigur 20 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar Ddynodiadau Tirwedd Hanesyddol 36

Ffigur 21 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer cadwraeth natur 37

Ffigur 22 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer treftadaeth a chadwraeth adeiladau. 38

Ffigur 23 – Nifer yr Ardaloedd Cadwraeth gydag asesiadau cyfredol 39

Ffigur 24 – Canllawiau Cynllunio Atodol 40

Newid Hinsawdd, Dylunio Cynaliadwy ac Ynni Adnewyddadwy 41

Ffigur 25 – Datblygiad mewn ardaloedd llifogydd C1 a C2 nad ydynt yn bodloni profion Nodyn Cyngor Technegol 15 41

Ffigwr 26 – Caniatadau cynllunio yn groes i gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru ynghylch ansawdd/cyfaint dŵr 42
Ffigur 27 – Nifer y ceisiadau sy'n ystyried technegau addasu newid hinsawdd o fewn Datganiadau Dylunio a Mynediad 43
Ffigur 28 – Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u hynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon 44
Ffigur 29 – Datblygu cynlluniau ynni adnewyddadwy 45
Ffigur 30 – Capasiti a ganiateir ac a osodir (MW) o brosiectau trydan a gwres adnewyddadwy......... 47
Ffigur 31 – Canllawiau Cynllunio Atodol 48
Manwerthu 49
Ffigur 32 – Cyfraddau eiddo gwag blynyddol Canol Trefi 49
Twristiaeth Gynaliadwy 51
Ffigur 33 – Nifer y cyfleusterau twristiaeth newydd neu well 51
Cymunedau Cynaliadwy 54
Ffigur 34 – Nifer y ceisiadau a gymeradwywyd sy’n arwain at golli cyfleusterau cymunedol 54
Seilwaith 55
Ffigur 35 – Nifer y datblygiadau newydd sy'n darparu SDCau (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy)55
Gwastraff 56
Ffigur 36 – Nifer yr unedau gwag o fewn safleoedd Dosbarth B y nodwyd eu bod yn addas ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol 56
Ffigur 37 – Nifer y cyfleusterau rheoli gwastraff trwyddedig newydd a ganiateir 58
Mwynau 59
Ffigur 38 – Nifer y caniatadau ar gyfer datblygiad sterileiddio parhaol o fewn ardal diogelu mwynau 59
Monitro Safle 60
Ffigur 39 60
Atodiadau 1
Atodiad 1 – Graff a thabl o dai a gwblhawyd yn erbyn Gofyniad Blynyddol Cyfartalog y CDLl 1
Atodiad 2 – Dangosyddion Asesu Cynaliadwyedd Ychwanegol 1
Tabl 1 – Dealltwriaeth o’r Gymraeg o fewn y Parc Cenedlaethol 12

Cyflwyniad

Mae Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod y Parc Cenedlaethol gynhyrchu a chyflwyno Adroddiad Monitro Blynyddol erbyn 31 Hydref bob blwyddyn ar ôl mabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol. Mae'r adroddiad yn allweddol wrth asesu cynnydd y Cynllun Datblygu Lleol wrth weithredu'r polisïau sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun ac yn rhoi cyfle i Awdurdod y Parc Cenedlaethol asesu'r Polisïau yn erbyn y wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael. Mae'r Adroddiad Monitro Blynyddol hefyd yn cynnwys canlyniadau'r Asesiad Amgylcheddol Strategol/Arfarniad Cynaliadwyedd (Atodiad 2).

Gall yr ymarfer monitro gynorthwyo Awdurdod y Parc Cenedlaethol i: -

- Nodi lle nad yw rhai polisïau yn llwyddo i gyflawni eu hamcanion bwriadedig;
- Nodi bylchau yn y sail dystiolaeth, efallai drwy newid mewn deddfwriaeth neu bolisi cenedlaethol, y mae angen mynd i'r afael â hwy a'u hadlewyrchu yn y Cynllun Datblygu Lleol;
- Nodi meysydd llwyddiant y gellid eu defnyddio fel esiampl ar gyfer newid drwy gydol y Cynllun Datblygu Lleol;
- Nodi'r camau arfaethedig y bydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn eu cymryd wrth unioni unrhyw faterion i sicrhau bod y polisi'n cael ei weithredu'n llwyddiannus neu fod unrhyw ddiwygiad y mae angen ei wneud yn cael ei weithredu.

Mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol wedi llunio set o dargedau a dangosyddion sy'n gweithredu fel meincnod y gellir mesur perfformiad yn ei erbyn. Gall targedau ymwneud â chyflawni rhai lefelau datblygu a gellir eu gosod yn flynyddol neu ar bwynt interim o fewn cyfnod y Cynllun. Y targed ar gyfer y Cynllun cyfan yw gweithredu Strategaeth y Cynllun Datblygu Lleol.

Mae'r dangosyddion a'r targedau a nodir yn Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol hefyd yn rhoi pwyntiau sbarduno i ddynodi os nad yw un rhan o'r Cynllun yn cyflawni'r canlyniadau a ddymunir. Os yw'r sbardunau hyn yn cael eu 'taro' yna bydd yr Adroddiad Monitro Blynyddol yn ystyried y camau angenrheidiol sy'n ofynnol o ganlyniad. Mae sawl canlyniad y gallai Awdurdod y Parc Cenedlaethol eu gweithredu mewn achos o'r fath; bydd y rhain yn dibynnu ar i ba raddau nad yw'r targed wedi'i gyrraedd a pha mor hanfodol yw'r datblygiad i gyflawni Strategaeth y Cynllun Datblygu Lleol. Bydd dangosyddion cyd-destunol hefyd yn cael eu defnyddio yn yr Adroddiad Monitro Blynyddol i werthuso ai'r Cynllun nad yw'n cyrraedd y targedau neu a oes ffactorau allanol (fel yr economi neu newidiadau mewn ffynonellau cyllido ac ati) sy'n cyfrannu yn hyn o beth ac felly y tu hwnt i reolaeth y system gynllunio.

Mae'r opsiynau canlynol ar gael i Awdurdod y Parc Cenedlaethol mewn cysylltiad â phob un o'r dangosyddion a'u sbardunau. Bydd yr Adroddiad Monitro Blynyddol yn asesu difrifoldeb y sefyllfa sy'n gysylltiedig â phob dangosydd ac yn argymell ymateb priodol:

- Parhau i Fonitro
- Angen Hyfforddiant ar Swyddogion/Aelodau
- Angen Canllawiau Cynllunio Atodol/Briffiau Datblygu
- Ymchwil Polisi
- Adolygiad Polisi
- Adolygiad Cynllun/Strategaeth

Fel rhan o'r broses Adroddiad Monitro Blynyddol, bydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol hefyd yn cynnwys diweddariad ar ddatblygiad safleoedd dynodedig. Bydd hyn yn tynnu sylw at ba weithgarwch sydd wedi digwydd ar y safle mewn unrhyw flwyddyn benodol, gan gynnwys paratoi astudiaethau neu gynnydd datblygiad. Os nad yw safle'n cael ei ddatblygu fel y rhagwelwyd, caiff hyn ei ddehongli fel sbardun a chymerir camau priodol (gweler uchod) gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol os oes angen.

Cwblhawyd gofynion nifer o'r dangosyddion strategol a pholisi yn ystod cam monitro cyntaf y Cynllun Datblygu Lleol, sef meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr dynodedig a datblygu nifer o nodiadau Canllaw Cynllunio Atodol. Yn ystod yr ail gam argymhellwyd dod â'r monitro i ben mewn perthynas â nifer y ceisiadau am ddatblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u ynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon gan fod y mater hwn yn fater i Ran L o'r Rheoliadau Adeiladu.

Er gwaethaf hyn, bydd llawer o'r dangosyddion strategol a pholisi, fel sy'n ofynnol gan Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol, yn parhau i gael eu monitro fel y nodir yn y tablau sydd wedi'u marcio yn wyrdd a melyn isod. O'r rhain, mae nifer fach sydd angen rhywfaint o waith ychwanegol ar ffurf ymchwil polisi yn ogystal â hyfforddiant Swyddogion/Aelodau a Chanllawiau Cynllunio Atodol.

Ar 26 Mawrth 2020, ysgrifennodd[1] y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol at Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn cynghori bod polisi cyflenwi tir tai 5-mlynedd Llywodraeth Cymru i gael ei ddisodli ac mai'r llwybr tai, fel y nodir yn y CDLl (Cynllun Datblygu Lleol) mabwysiedig, fyddai'r sail ar gyfer monitro'r ddarpariaeth o ofynion tai'r cynllun datblygu fel rhan o Adroddiadau Monitro Blynyddol (AMBau) y CDLl.

[1] Julie James AC/AM Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol Minister for Housing and Local Government. (n.d.). Ar gael yn: https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2020-03/changes-to-planning-policy-and-guidance-on-the-delivery-of-housing_0.pdf.

Mae'r Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (Argraffiad 3) yn rhoi arweiniad ychwanegol ar y broses o fonitro. Mae graff a thabl o adeiladau a gwblhawyd yn erbyn y Gofyniad Cyfartalog Blynyddol bellach wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

Mae newidiadau cyd-destunol allweddol eraill yn cynnwys:

- Newid i'r 'Cynllun Datblygu', gyda Cymru'r Dyfodol: cynllun cenedlaethol 2040 wedi'i gyhoeddi yn 2021;
- Sefydlu Cydbwyllgorau Corfforaethol fel haen newydd o lywodraeth ranbarthol yng Nghymru gyda chyfrifoldeb am baratoi 'Cynlluniau Datblygu Strategol';
- Cyfoeth Naturiol Cymru yn cyhoeddi Adroddiad Cyflwr Adnoddau Naturiol a Datganiadau Ardal yn 2020;
- Cyhoeddi 'Adroddiad Cyflwr y Parc' yn 2020;
- Tystiolaeth amgylcheddol newydd a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2021; Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACAau (Ardaloedd Cadwraeth Arbennig) Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws a chanllawiau ymarfer cysylltiedig a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n cael effaith sylweddol ar y cwmpas ar gyfer datblygu yn y rhan fwyaf o'r Parc Cenedlaethol (Adroddiad Tystiolaeth 489[2]); Cyhoeddwyd adroddiad newydd ym mis Ionawr 2024 sy'n ategu'r dystiolaeth flaenorol sy'n edrych ar gydymffurfiad yn erbyn saith targed ansawdd dŵr ychwanegol gan gynnwys amonia (Adroddiad Tystiolaeth 729[3]).
- Cyhoeddwyd canllawiau cynllunio wedi'u diweddaru gan CNC ar 28 Mehefin 2024[4];
- Cadarnhad bod Cynllun Datblygu Lleol Bannau Brycheiniog 2007 – 2022 (Mabwysiadwyd 2013) yn cadw statws 'Cynllun Datblygu' y tu hwnt i gyfnod y cynllun nes y gwneir penderfyniad i gefnu arno[5].
- Cafodd y gwaith o baratoi CDLl2 (Cynllun Datblygu Lleol 2) ei 'oedi' o 28 Mai 2021, yn bennaf mewn ymateb i'r materion a gyflwynwyd gan Adroddiad Tystiolaeth 489 CNC (Cyfoeth Naturiol Cymru).

---

[2] Hatton-Ellis, T. a Jones, T. (n.d.). *Compliance Assessment of Welsh River SACs against Phosphorus Targets*. [ar-lein] Ar gael yn: https://afonyddcymru.org/wp-content/uploads/2023/02/compliance-assessment-of-welsh-sacs-against-phosphorus-targets-final-v10.pdf [Cyrchwyd 19 Awst 2024].

[3] Foster, H., Jones, T., Jâms, I. a Hatton-Ellis, T. (n.d.). *Compliance Assessment of Welsh River SACs Against Water Quality Targets*. [ar-lein] Ar gael yn: https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/media/tgplrk4r/compliance-assessment-of-welsh-river-sacs-against-water-quality-targets-accessible-final-1.pdf?mode=pad&amp [Cyrchwyd 19 Ion. 2024].

[4] cyfoethnaturiol.cymru. (n.d.). *Cyfoeth Naturiol Cymru / Cyngor i awdurdodau cynllunio ar gyfer ceisiadau cynllunio sy'n effeithio ar afonydd mewn Ardaloedd Cadwraeth Arbennig sy'n sensitive i ffosfforws*. [ar-lein] Ar gael yn: https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/business-sectors/planning-and-development/our-role-in-planning-and-development/advice-to-planning-authorities-for-planning-applications-affecting-phosphorus-sensitive-river-special-areas-of-conservation/?lang=cy.

[5] LLYW.CYMRU. (2020). *Dyddiadau y bydd Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) yn dod i ben: llythyr i awdurdodau lleol [HTML] | LLYW.CYMRU*. [ar-lein] Ar gael yn: https://www.llyw.cymru/dyddiadau-y-bydd-cynllun-datblygu-lleol-cdll-yn-dod-i-ben-llythyr-i-awdurdodau-lleol-html [Cyrchwyd 19 Awst 2024].

- Mabwysiadu Cynllun Rheoli newydd ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol, *Dyfodol y Bannau: 2023-2028* sy'n diffinio'r blaenoriaethau strategol y cytunwyd arnynt ar gyfer y Parc Cenedlaethol.
- Y cytundeb i dynnu'n ôl yn ffurfiol Gynllun Datblygu Lleol Newydd Cyntaf (2018 – 2033) Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog ar 7 Mehefin 2024 ac i ailgychwyn y broses amnewid.

Monitro Cynaliadwyedd

Mae'r gyfarwyddeb Asesiad Amgylcheddol Strategol yn mynnu bod effeithiau amgylcheddol sylweddol gweithredu cynllun yn cael eu monitro fel y gellir cymryd y camau adfer priodol os oes angen.

Ni nododd Arfarniad Cynaliadwyedd y Cynllun Datblygu Lleol unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar yr amcanion, fodd bynnag, nododd yr effeithiau cadarnhaol sylweddol canlynol y mae angen eu monitro.

- Addasiad Newid Hinsawdd (AC1) a Lleihau Nwyon Tŷ Gwydr (AC2) yn ymwneud â Pholisïau PS4: 'Newid Hinsawdd' a PS11: 'Dylunio Cynaliadwy';
- Adnoddau Dŵr (AC5) drwy'r polisi ar Ansawdd Dŵr (Polisi 10);
- Bioamrywiaeth (AC8) mewn perthynas â PS1 Polisi’r Parc Cenedlaethol a PS3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisi ategol ar Fioamrywiaeth a Datblygu (Polisi 6);
- Treftadaeth Ddiwylliannol (AC9) mewn perthynas â PS1 (Polisi’r Parc Cenedlaethol) a PS3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisi ategol ar Ardaloedd Gwerthuso Archaeolegol (Polisi 22).
- AC11 Tirwedd mewn perthynas â PS1 (Polisi’r Parc Cenedlaethol) a PS3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisïau ategol Coed a Datblygu (Polisi 8) a Llygredd Golau (Polisi 6)
- Adnoddau Naturiol a Seilwaith (AC12) drwy bolisïau ar Ddylunio Cynaliadwy (PS11), Seilwaith Cynaliadwy (PS16), Gwastraff (PS6) ac ailgylchu mwynau (Polisi 67)
- Poblogaeth (AC14) mewn perthynas â Dosbarthiad Gofodol Datblygiad (PS10), polisi'r Parc Cenedlaethol (PS1) a pholisïau sy'n ymwneud â thai (PS5), tai fforddiadwy (PS6), lles economaidd (PS12) a chymunedau cynaliadwy (PS15); ac
- Economi (AC17) mewn perthynas â pholisi'r Parc Cenedlaethol (PS1) a pholisïau sy'n ymwneud â lles economaidd (PS12) a manwerthu (PS13).

Mae'r fframwaith Monitro a fabwysiadwyd gan y Cynllun Datblygu Lleol a nodir isod yn mynd i'r afael â rhai o'r gofynion monitro ar gyfer yr AC/AAS. Darperir dangosyddion ychwanegol o fewn yr AC (Arfarniad Cynaliadwyedd) i sicrhau y gellir monitro'r holl effeithiau sylweddol yn yr AC. Mae'r rhain, lle bo hynny'n berthnasol a lle mae data ar gael ar lefel Parc Cenedlaethol,

yn cael eu darparu yn Atodiad 2 a thrwy'r Adroddiad Cwmpasu wedi'i ddiweddaru sydd ar gael o wefan yr APC.

Monitro Strategaeth

Allwedd:

	Angen gweithredu
	Cwblhawyd
	Parhau i Fonitro
	Ymchwil Polisi / CCA (Canllawiau Cynllunio Atodol) / Hyfforddiant Swyddogion ac Aelodau
	Rhoi'r Gorau i Fonitro

Cyfnod Monitro	**Dyddiad:**
Cyntaf	17 Rhagfyr 2013 - 31 Mawrth 2015
Ail	1 Ebrill 2015 - 31 Mawrth 2016
Trydydd	1 Ebrill 2016 - 31 Mawrth 2017
Pedwerydd	1 Ebrill 2017 - 31 Mawrth 2018
Pumed	1 Ebrill 2018 - 31 Mawrth 2019
Chweched	1 Ebrill 2019 - 31 Mawrth 2020
Seithfed	1 Ebrill 2020 - 31 Mawrth 2021
Wythfed	1 Ebrill 2021 - 31 Mawrth 2022
Nawfed	1 Ebrill 2022 - 31 Mawrth 2023
Degfed	1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024

Darparu Tai

Ffigur 1 – Adeiladau a Gwblhawyd o gymharu â Gofyniad Cyfartalog Blynyddol y CDLl

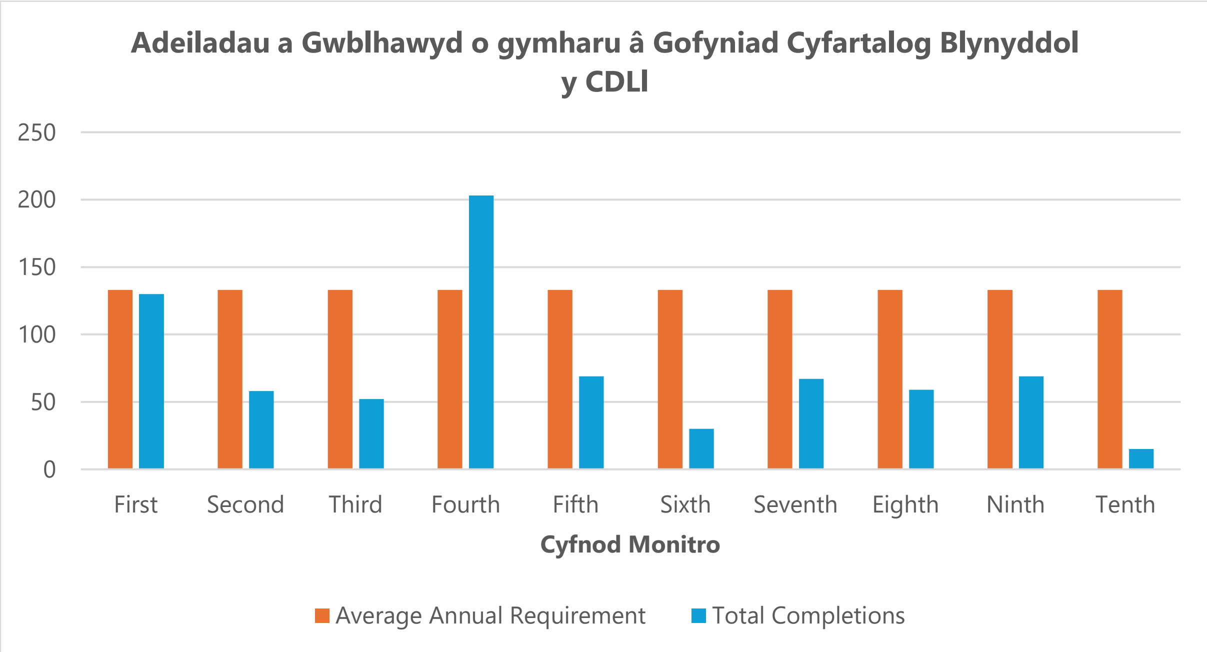

Cyfnod Monitro	Gofyniad Cyfartalog Blynyddol	Cyfanswm a Gwblhawyd	Cyflenwad Tir
Cyntaf	133	130	5.5
Ail	133	58	5
Trydydd	133	52	4.8
Pedwerydd	133	203	3.9
Pumed	133	69	2.1
Chweched	133	30	2.7
Seithfed	133	67	2.7
Wythfed	133	59	2.7
Nawfed	133	69	1.3
Degfed	133	15	1.3

Sylwadau:

Yn ystod y degfed cyfnod monitro (1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024), mae monitro'n dangos nad yw'r adeiladau a gwblhawyd wedi cadw i fyny â Gofyniad Cyfartalog Blynyddol y CDLl (Gweler y tabl yn atodiad 1). Cyfanswm yr adeiladau a gwblhawyd yw 15 yn erbyn Gofyniad

Cyfartalog Blynyddol o 133. Fe wnaeth Argaeledd Tir Tai 2023-2024 ddychwelyd ffigwr o 1.3 blynedd – 3.7 mlynedd yn is na'r 'trothwy' o 5 mlynedd.

Argymhelliad:

Yn unol â'r Llawlyfr Cynlluniau Datblygu Rhifyn 3, mae darparu tai bellach yn cael ei fonitro yn erbyn Gofyniad Cyfartalog Blynyddol y CDLl. Mae graff newydd wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

Mae’r gwaith o gyflawni'r targed hwn yn parhau i gael ei gyfyngu gan y dystiolaeth a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru ym mis Ionawr 2021 - yr Asesiad Cydymffurfiaeth o ACAau [Ardaloedd Cadwraeth Arbennig] Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489) – ynghyd â chyngor cysylltiedig CNC i Awdurdodau Cynllunio Lleol (a ddiweddarwyd yn fwyaf diweddar ym mis Mehefin 2024); mae hyn wedi cael effaith sylweddol ar y cwmpas ar gyfer datblygiad preswyl newydd yn y rhan fwyaf o'r Parc Cenedlaethol. Nid oes dyddiad pendant ar gyfer pryd y bydd yr Adroddiad Cydymffurfiaeth yn cael ei ddiweddaru, er y deellir ei fod yn debygol o gael ei gyhoeddi yn gynnar yn 2025. Nid oes sicrwydd chwaith y bydd y dystiolaeth a'r dadansoddiad wedi'u diweddaru yn dangos bod *Targedau Ffosffad* (Terfynau Critigol) bellach yn cael eu cyrraedd. Yn y cyfamser, mae CNC wedi cynnal Adolygiad o Drwyddedau ar draws dalgylchoedd ACA ar gyfer yr holl Waith Trin Dŵr Gwastraff (GTDGau) sydd â llifau dyddiol o fwy nag 20 metr ciwbig. Mae terfynau ffosffad wedi'u gosod ac mae hyn wedi galluogi capasiti ar gyfer datblygiad preswyl newydd sy'n cysylltu â rhai GTDGau; fodd bynnag, mae’r capasiti hwn yn gyfyngedig ar gyfer y byrdymor, ac mae angen mesurau ehangach i wella ansawdd dŵr ac adfer iechyd ein hafonydd o hyd. Ni ellir gorbwysleisio graddfa’r cyfyngiad amgylcheddol hwn ar gyflawni datblygiad newydd; mae wedi dod i'r amlwg fod yr adeiladau a gwblheir yn flynyddol wedi gostwng yn sylweddol ers cyhoeddi'r dystiolaeth ac mae’n debygol o barhau i fod yn is na'r hyn a ragwelwyd gan y Cynllun Datblygu Lleol.

Statws	**Angen Gweithredu**

Ffigur 2 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt

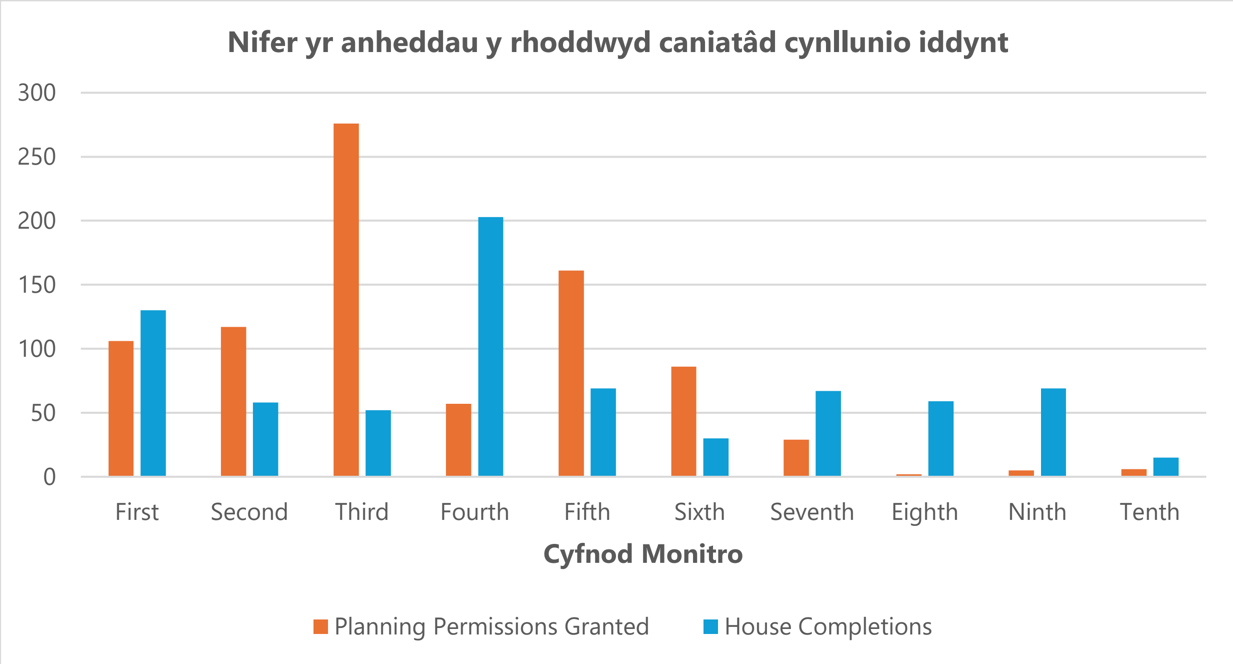

Cyfnod Monitro	Caniatadau Cynllunio a Roddwyd	Tai a Gwblhawyd
Cyntaf	106	130
Ail	117	58
Trydydd	276	52
Pedwerydd	57	203
Pumed	161	69
Chwechred	86	30
Seithfed	29	67
Wythfed	2	59
Nawfed	5	69
Degfed	6	15

Sylwadau:

Gan fod monitro'r cyflenwad tir 5-mlynedd wedi'i ddiwygio i fonitro’r adeiladau a gwblheir yn flynyddol yn erbyn Gofyniad Cyfartalog Blynyddol y CDLl, bydd y dangosydd hwn nawr yn canolbwyntio ar nifer y cartrefi (enillion net) y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt yn y flwyddyn.

Yn y flwyddyn y mae'r adroddiad hwn yn ymdrin â hi, rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 6 chartref newydd.

Argymhellion:

Mae'r dangosydd blynyddol yn dangos nad yw caniatâd ar gyfer cartrefi newydd yn cyfateb i dwf arfaethedig y Cynllun. Mae angen gwaith ymchwil ac ymchwilio pellach i'r rhesymau dros hyn, yn enwedig ar lwybr tuag at gyrraedd Targedau Ffosfforws yn nalgylchoedd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig afonol y Parc Cenedlaethol a, lle nad ydyn nhw'n cyfateb, ar ddod â nodweddion dynodedig ACA yn ôl i Gyflwr Ffafriol (ond noder yr uchod). Bydd ymgysylltu â hyfywedd datblygiad rhanbarthol, y farchnad dai ac anghenion tai hefyd yn bwysig. Mae amcanestyniadau poblogaeth ac aelwydydd is-genedlaethol 2018 bellach ar gael ar gyfer y Parc Cenedlaethol ac mae angen ymgorffori'r rhain mewn Asesiadau Marchnadoedd Tai Rhanbarthol a Lleol.

Statws	**Angen Gweithredu**

Ffigur 3 – Nifer yr unedau a gymeradwywyd ac a gwblhawyd ym mhob haen anheddiad

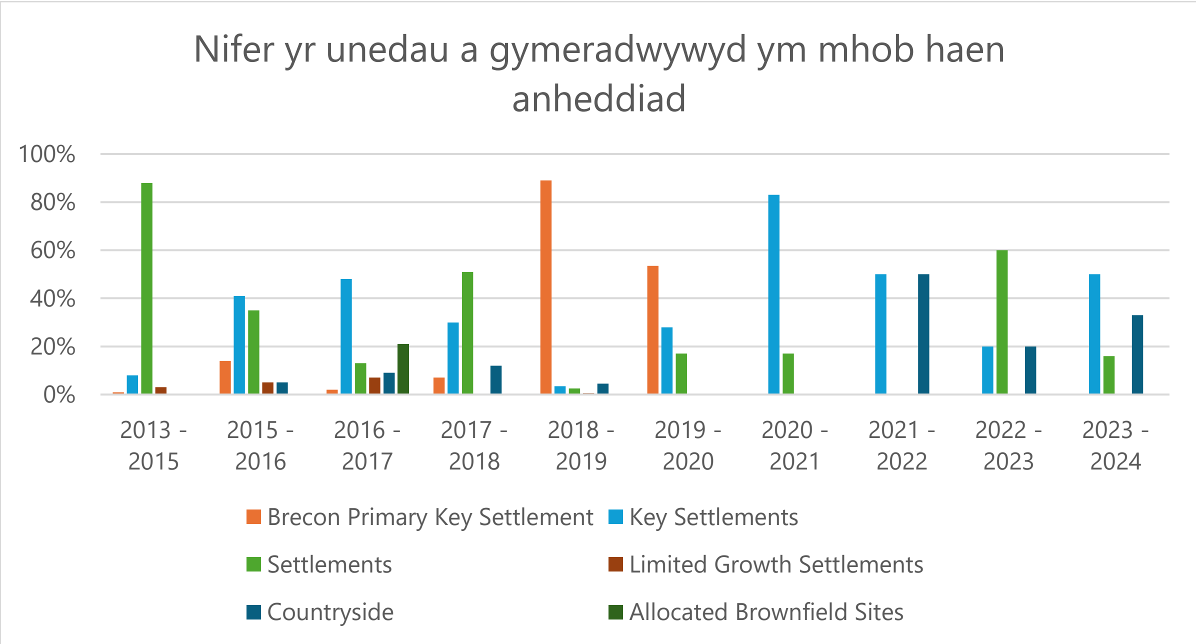

Caniatadau										
Lleoliad	**2013 - 2015**	**2015 - 2016**	**2016 - 2017**	**2017 - 2018**	**2018 - 2019**	**2019 - 2020**	**2020 - 2021**	**2021 - 2022**	**2022 - 2023**	**2023 - 2024**
Prif Anheddiad Allweddol Aberhonddu	1%	14%	2%	7%	89%	54%	0%	0%	0%	0%
Aneddiadau Allweddol	8%	41%	48%	30%	4%	28%	83%	50%	20%	50%
Aneddiadau	88%	35%	13%	51%	3%	17%	17%	0%	60%	16%
Aneddiadau Twf Cyfyngedig	3%	5%	7%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Cefn Gwlad	0%	5%	9%	12%	5%	0%	0%	50%	20%	33%
Safleoedd Tir Llwyd Dynodedig	0%	0%	21%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

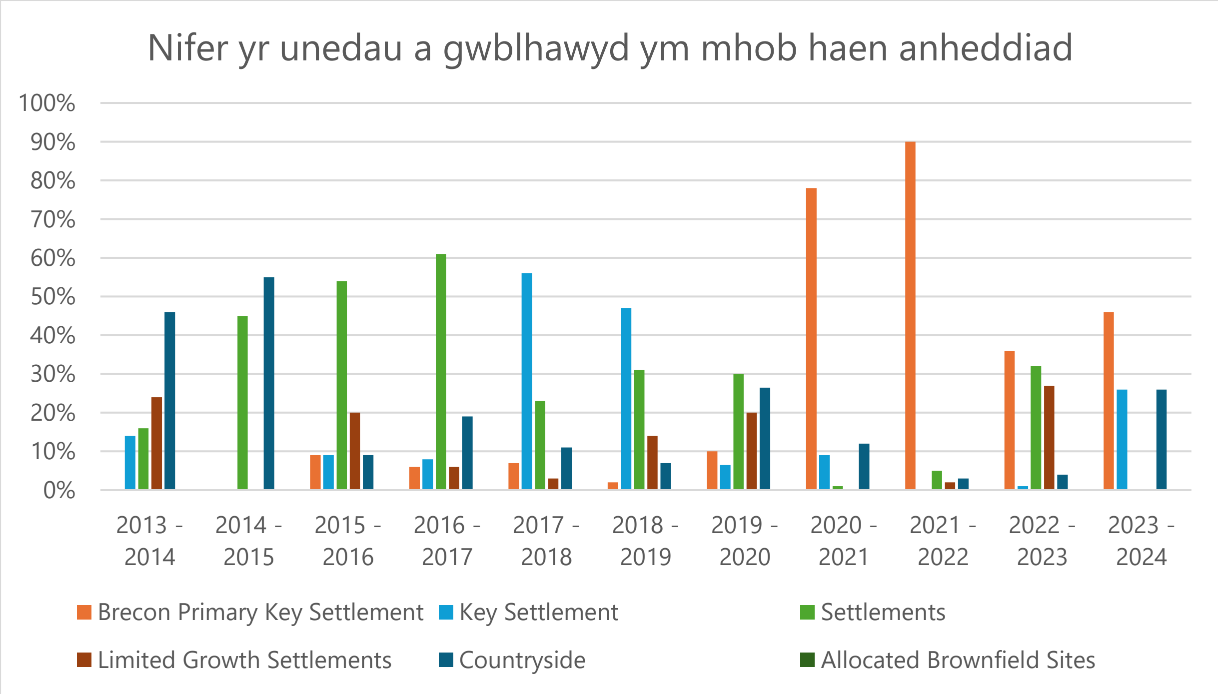

Cwblhawyd											
Lleoliad	**2013 - 2014**	**2014 - 2015**	**2015 - 2016**	**2016 - 2017**	**2017 - 2018**	**2018 - 2019**	**2019 - 2020**	**2020 - 2021**	**2021 - 2022**	**2022 - 2023**	**2023 - 2024**
Prif Anheddiad Allweddol Aberhonddu	0%	0%	9%	6%	7%	2%	10%	78%	90%	36%	46%
Aneddiadau Allweddol	14%	0%	9%	8%	56%	47%	7%	9%	0%	1%	26%
Aneddiadau	16%	45%	54%	61%	23%	31%	30%	1%	5%	32%	0%
Aneddiadau Twf Cyfyngedig	24%	0%	20%	6%	3%	14%	20%	0%	2%	27%	0%
Cefn Gwlad	46%	55%	9%	19%	11%	7%	27%	12%	3%	4%	26%
Safleoedd Tir Llwyd Dynodedig	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Sylwadau:

Caniatadau:

Un o amcanion y CDLl yw annog datblygiad mewn lleoliadau cynaliadwy ger cyfleusterau a gwasanaethau gan felly leihau'r angen i deithio, gan barchu dibenion a rhinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol ar yr un pryd. Mae'n galonogol felly gweld parhad gyda’r rhan fwyaf o unedau preswyl y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt yn cael eu lleoli naill ai o fewn Prif

Anheddiad Allweddol Aberhonddu, Aneddiadau Allweddol Crucywel, y Gelli Gandryll, Talgarth a Phontsenni a Defynnog ynghyd â'r Aneddiadau Lefel 3.

Mae hwn yn ddangosydd tair blynedd gyda sbardun asesu o fwy na 50% o'r anheddau y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt yn cael eu lleoli y tu allan i'r Prif Aneddiadau Allweddol a'r Aneddiadau Allweddol.

Adeiladau a Gwblhawyd:

Mae'r dangosydd hwn yn gofyn am y gyfran leoliadol ganlynol o adeiladau a gwblheir:

- Prif Anheddiad Allweddol – 20%
- Aneddiadau Allweddol – 27%
- Aneddiadau – 28%
- Safleoedd Tir Llwyd Dynodedig – 0%

Nodir canran (a nifer) yr adeiladau a gwblhawyd fesul haen anheddiad am y blynyddoedd ers mabwysiadu'r CDLl yn y tabl isod:

Blwyddyn	Cyfanswm yr unedau	% o fewn Prif Anheddiad (nifer)	% o fewn Anheddiad Allweddol (nifer)	% o fewn Anheddiad (nifer)	% o fewn Tir Llwyd Dynodedig (nifer)
2013/14	64	0 (0)	0 (0)	45 (29)	0 (0)
2014/15	45	0 (0)	14 (6)	16 (7)	0 (0)
2015/16	58	9 (5)	9 (5)	54 (31)	0 (0)
2016/17	52	6 (3)	8 (4)	61 (32)	0 (0)
2017/18	203	7 (14)	56 (114)	23 (47)	0 (0)
2018/19	89	2 (2)	47 (41)	31 (27)	0 (0)
2019/20	30	10 (3)	6.5 (2)	30 (9)	0 (0)
2020/21	67	78 (52)	9 (6)	1 (1)	0 (0)
2021/22	59	90 (53)	0 (0)	3 (5)	0 (0)
2022/23	69	36 (25)	1 (1)	32 (22)	0 (0)
2023/24	15	46 (7)	26 (4)	0 (0)	0 (0)

CYFANSWM	751	21%	24%	29%	0%
Cyfanswm 3 blynedd	143	59%	3%	18%	0%

Mae'r fframwaith monitro yn nodi y bydd yr asesiad yn cael ei sbarduno ar gyfer y dangosydd hwn os bydd llai na 50% o anheddau a gwblheir yn digwydd o fewn y Prif Anheddiad Allweddol a'r Aneddiadau Allweddol dros gyfnod o dair blynedd. Mae'r tabl uchod yn dangos bod yr adeiladau a gwblheir ym Mhrif Anheddiad Allweddol Aberhonddu wedi aros yn uchel yn ystod y 3 blynedd ddiwethaf, dros y lefelau targed.

Dylid nodi nad yw'r data ar adeiladau a gwblhawyd yn cydberthyn yn arbennig o dda i'r data caniatadau. I'r perwyl hwn, awgrymir nad oes llawer o gwmpas i elfen adeiladau a gwblhawyd y dangosydd hwn y tu hwnt i ddibenion 'er gwybodaeth'.

Argymhellion:

Er bod y cyfnod ar gyfer y dangosydd hwn wedi'i gwblhau, mae angen parhau i fonitro'r dangosydd.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 4 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd iddynt ar safleoedd defnydd cymysg

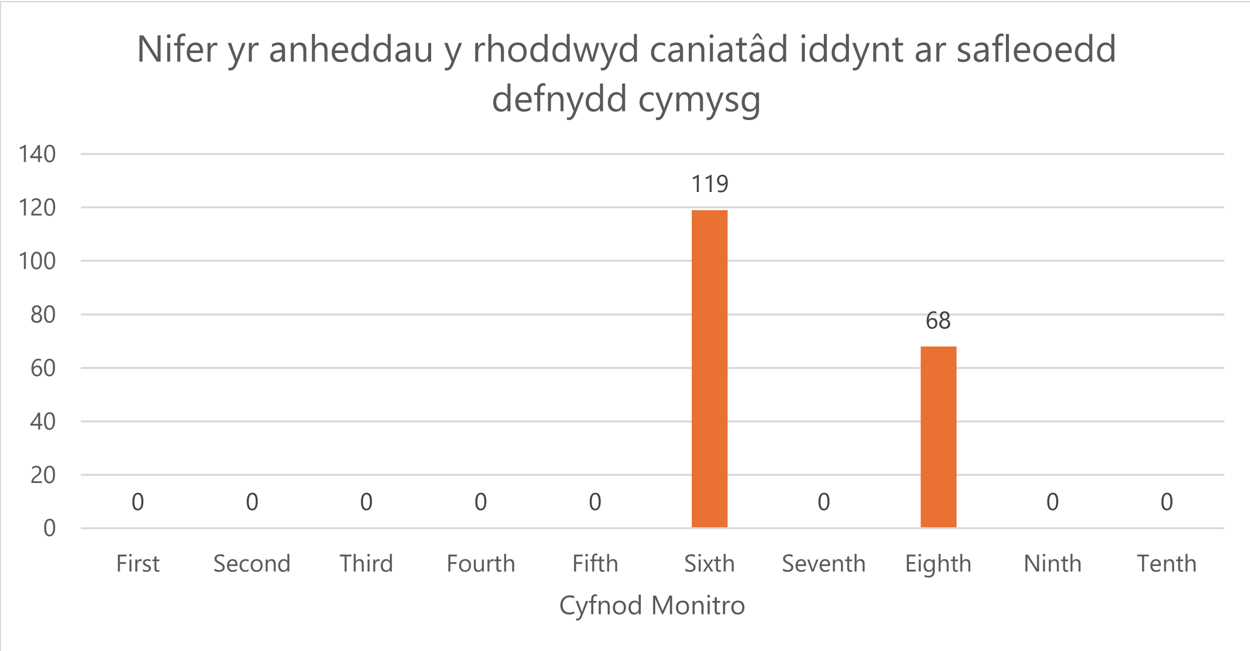

Sylwadau:

Caniatawyd caniatâd cynllunio llawn ar apêl am 119 o anheddau a chyfleusterau cyflogaeth ar dir yn Ffordd Cerrigcochion, Penlan, Aberhonddu.

Rhoddwyd caniatâd cynllunio amlinellol ar gyfer nifer ddangosol o 68 o anheddau a chyfleusterau cyflogaeth yn Hen Wersyll y Fyddin, Cwrt-y-Gollen (CS66). Rhoddwyd caniatâd hefyd i 15 o gartrefi ar y safle 'SALT 037 – Estyniad arfaethedig i T9, Talgarth'.

Mae briff datblygu hefyd wedi'i gymeradwyo ar gyfer CS111 – Cyn-Ysbyty Canolbarth Cymru, Talgarth (125).

Argymhelliad:

Nid oes unrhyw sbardun asesu ar gyfer y dangosydd hwn. Yn unol â hynny, bydd hyn yn cael ei fonitro dros weddill cyfnod y cynllun.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 5 – Pob cais y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddo i gyflawni dwysedd o 30 annedd yr hectar

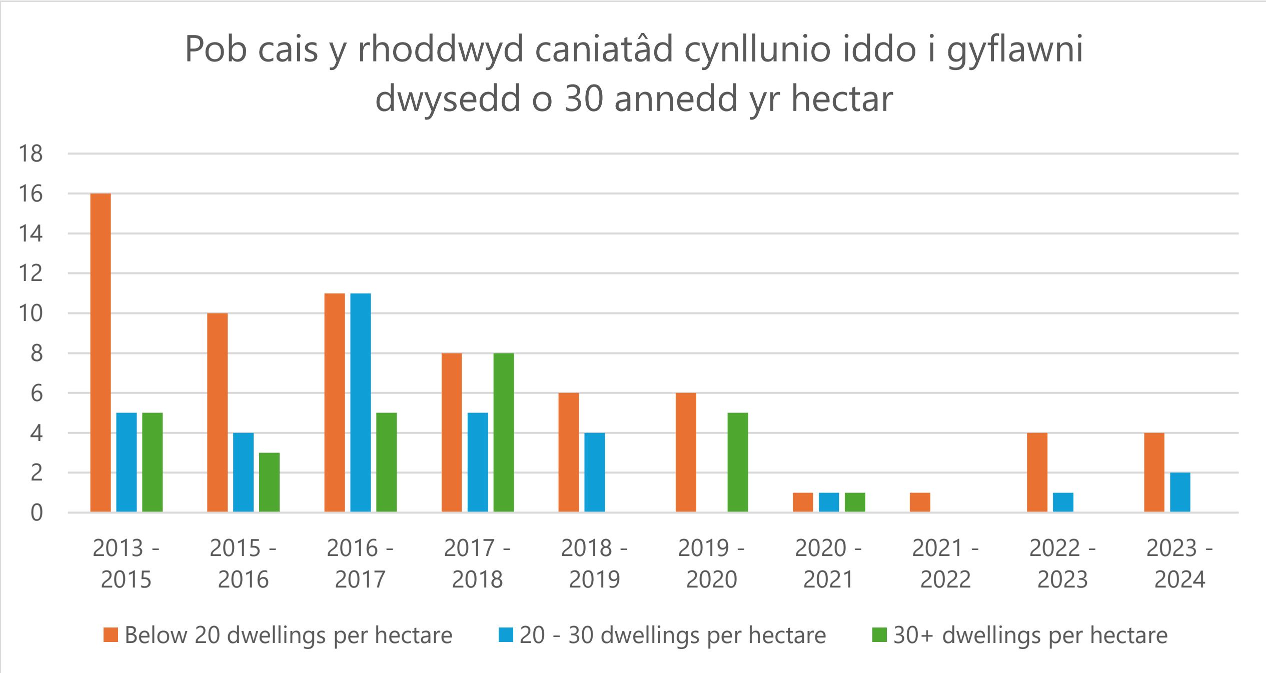

Dwysedd Safle	2013 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024
O dan 20 annedd yr hectar	16	10	11	8	6	6	1	1	4	4
20 - 30 annedd yr hectar	5	4	11	5	4	0	1	0	1	2
30+ annedd yr hectar	5	3	5	8	0	5	1	0	0	0

Sylw:

Mae Polisi 61 y Cynllun Datblygu Lleol yn ymwneud â dwysedd anheddau ac yn nodi:

"Bydd yn ofynnol i bob datblygiad preswyl gael ei ddatblygu ar isafswm dwysedd o 30 annedd i'r hectar, lle mae hyn yn gydnaws â chymeriad presennol yr ardal.

Dim ond lle profir na ellir cyflawni'r dwysedd hwn o ganlyniad i ymgorffori mesurau i wella cynaliadwyedd y cynllun na ellir eu lleoli ar dir y tu allan i'r dyraniad y caniateir lefelau is na'r targed lleiaf."

Mae rhywfaint o hyblygrwydd yn y polisi hwn a fyddai'n caniatáu i ddatblygiad gael ei gymeradwyo ar lefel dwysedd o dan 30 annedd yr hectar, megis cymeriad yr ardal gyfagos. Ar

ben hynny, bu achosion lle cytunwyd ar lefel is o ddwysedd oherwydd amodau annormal ar y safle - topograffi a chyfyngiadau mynediad er enghraifft.

Argymhellwyd yn yr Adroddiad ar gyfer y cyfnod monitro cyntaf:

"Mae'r dangosydd yn awgrymu nad yw'r polisi hwn yn cael ei weithredu'n gyfan gwbl yn ôl yr angen. Fodd bynnag, rhaid nodi bod hyblygrwydd o fewn y polisi sy'n caniatáu i ddatblygiad ddigwydd ar ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar. Yn unol â hynny, mae angen ymchwil pellach mewn perthynas â'r canlynol:

- *Ymchwilio i nifer y safleoedd dynodedig sydd wedi cael caniatâd cynllunio ar ddwysedd o lai na 30 annedd yr hectar*
- *Penderfynu ar y rhesymau penodol dros ganiatáu lefel is o ddwysedd anheddau*

Yn dibynnu ar ganlyniadau'r ymchwil polisi hwn, efallai y bydd yn ofynnol i Swyddogion Rheoli Datblygu ac Aelodau'r Awdurdod gael hyfforddiant ychwanegol mewn perthynas â gofynion Polisi 61. Ystyriaeth bellach fydd datblygu darn ychwanegol o Ganllawiau Cynllunio Atodol i fynd i'r afael â'r mater o ddwysedd anheddau a chymysgedd o dai a dyraniadau defnydd cymysg."

Yn ychwanegol at yr argymhelliad hwn, cynhaliwyd archwiliad o'r cynigion ymgeisio perthnasol a phenderfynwyd bod pob un yn dod o fewn lefelau goddefgarwch Polisi 61. Hynny yw, mae'n rhesymol awgrymu mai dim ond ar gyfer cynigion datblygu o dan ddwysedd o 30ayh lle na ellid eu cyflawni neu lle na fyddai dwysedd 30+ayh yn gydnaws ag amgylchoedd y safle penodol y rhoddwyd caniatâd cynllunio.

Er gwaethaf hyn, cafodd Swyddogion Rheoli Datblygu hyfforddiant gan y Tîm Strategaeth a Pholisi i sicrhau bod y polisi'n cael ei ddehongli'n briodol.

Argymhelliad:

Mae'r dangosydd yn awgrymu nad yw'r polisi hwn yn cael ei weithredu yn ôl yr angen. Fodd bynnag, rhaid nodi bod hyblygrwydd o fewn y polisi sy'n caniatáu i ddatblygiad ddigwydd ar ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar.

Statws	**Ymchwil Polisi**

Ffigur 6 – Targed canran Tai Fforddiadwy

Targed canran Tai Fforddiadwy	
Cyfnod Monitro	**Mynegai Prisiau Tai y Gofrestrfa Tir (Merthyr Tudful) (%)**
Cyntaf	Cynnydd o 13%
Ail	Gostyngiad o 1.75%
Trydydd	Cynnydd o 1.4%
Pedwerydd	Cynnydd o 1.3%
Pumed	Cynnydd o 0.2%
Chweched	Cynnydd o 5.23%
Seithfed	Gostyngiad o 11.1%
Wythfed	Cynnydd o 22.7%
Nawfed	Cynnydd o 22.7%
Degfed	Gostyngiad o 11.6%

Sylw:

Y sbardun asesu ar gyfer y dangosydd hwn yw newid o 2.5% mewn prisiau tai yn ardal is-farchnad Blaenau'r Cymoedd a newid o 5% ar draws gweddill ardal y Parc Cenedlaethol.

Argymhelliad:

O ystyried bod data'r Gofrestrfa Tir, ynghyd â'r data Pecyn Cymorth Arfarnu Datblygu, yn awgrymu cynnydd cyffredinol sylweddol mewn prisiau tai yn ardal Blaenau'r Cymoedd, bydd angen i'r Awdurdod ystyried profion hyfywedd ychwanegol gyda'r bwriad o addasu'r targedau Cyfraniad Tai Fforddiadwy (os yn briodol) fel rhan o ddatblygiad CDLl2.

Statws	**Ymchwil Polisi**

Ffigur 7 – Nifer yr anheddau fforddiadwy y rhoddwyd caniatâd iddynt

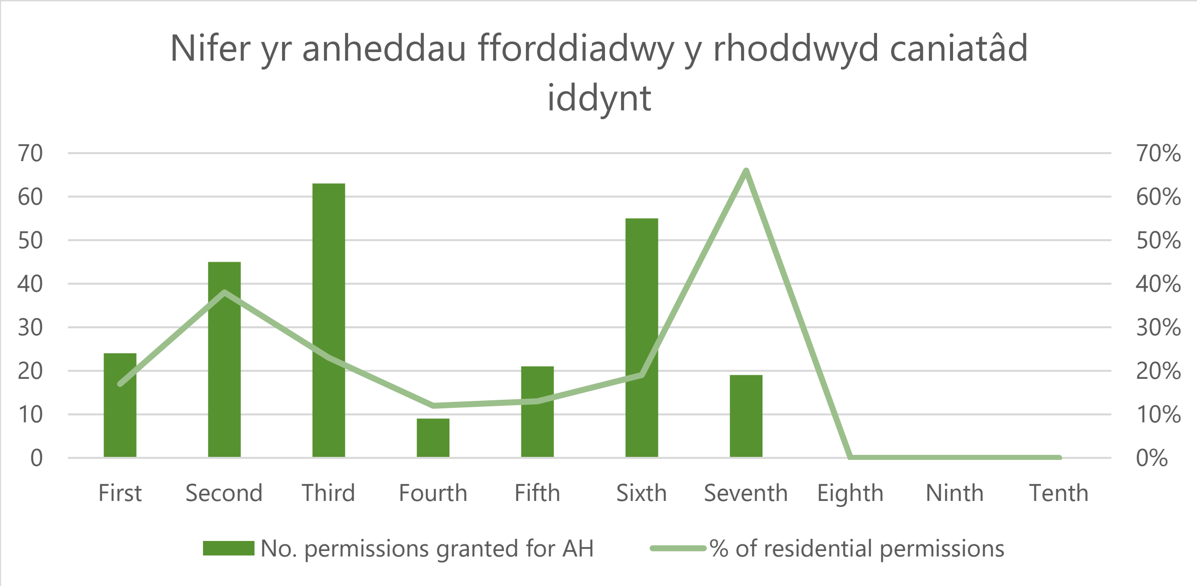

Cyfnod Monitro	Nifer y caniatadau a roddwyd ar gyfer TFf	% y caniatadau preswyl	Yn erbyn dangosydd perfformiad o 47 o ganiatadau TFf y flwyddyn (+/- 30%)
Cyntaf	24	17%	-23
Ail	45	38%	-2
Trydydd	63	23%	+16
Pedwerydd	9	12%	-38
Pumed	21	13%	-26
Chweched	55	19%	+8
Seithfed	19	66%	-28
Wythfed	0	0%	-47
Nawfed	0	0%	-47
Degfed	0	0%	-47

Sylw:

Y targed ar gyfer y dangosydd hwn yw 47 o anheddau Tai Fforddiadwy i gael caniatâd cynllunio y flwyddyn (+/- 30%). Mae yna hefyd sbardun asesu o lai na 38 o anheddau Tai Fforddiadwy yn cael eu darparu'n flynyddol am 3 blynedd yn olynol.

Rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 55 o dai fforddiadwy yn ystod 2019/20 a 19 o dai fforddiadwy yn 2020/21, ond ni roddwyd caniatâd ar gyfer tai fforddiadwy ers y cyfnod hwn ac felly nid yw'n cyrraedd y dangosydd targed.

Mae hyn yn debygol o fod o ganlyniad i'r sefyllfa ffosffad y mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ei hwynebu a chynnydd mewn costau adeiladu a hyd nes y ceir datrysiad neu ddulliau

lliniaru, mae'n annhebygol y bydd y targedau a nodir yn y CDLl yn cael eu cyrraedd mewn adroddiadau monitro blynyddol sydd ar ddod.

Argymhelliad:

Bydd y dangosydd hwn yn cael ei fonitro am flwyddyn arall.

Statws	**Angen Gweithredu**

Ffigur 8 – Nifer yr anheddau fforddiadwy a gwblhawyd

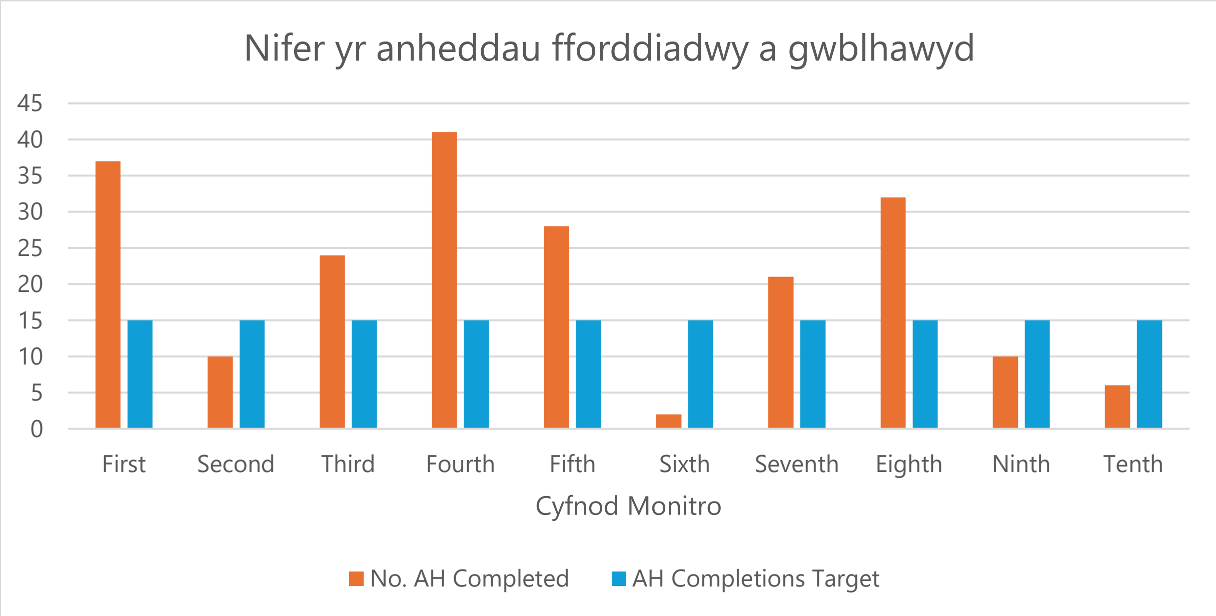

Cyfnod Monitro	Nifer y TFf a Gwblhawyd	Targed Cwblhau TFf
Cyntaf	37	15
Ail	10	15
Trydydd	24	15
Pedwerydd	41	15
Pumed	28	15
Chweched	2	15
Seithfed	21	15
Wythfed	32	15
Nawfed	10	15
Degfed	6	15

Sylw:

Ni chyflawnwyd y dangosydd targed (20 uned) yn ystod dau gyfnod monitro, 2022/23 a 2023/24.

Mae'r ail sbardun asesu yn ei gwneud yn ofynnol i fwy na 15 o anheddau Tai Fforddiadwy gael eu cwblhau bob blwyddyn am dair blynedd yn olynol. Cyfanswm nifer y tai fforddiadwy a gwblhawyd dros y 3 chyfnod monitro diwethaf yw 48 uned, sef cyfartaledd o 16 y flwyddyn.

Argymhelliad:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 9 – Nifer yr anheddau marchnad sy'n dod ymlaen ar safleoedd o 3 annedd neu fwy

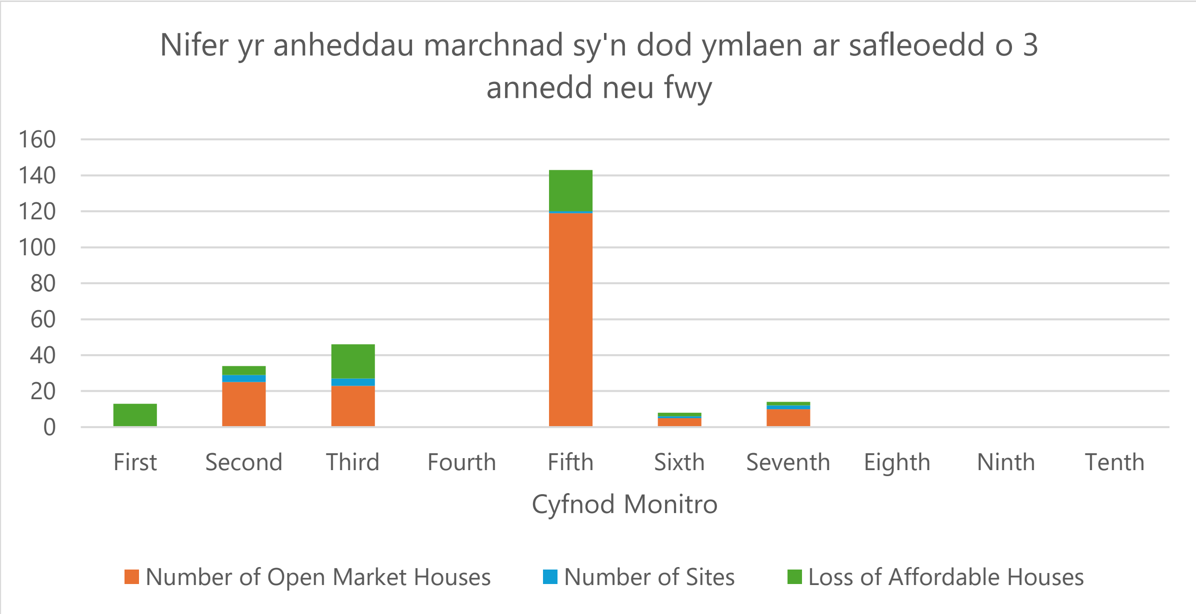

Cyfnod Monitro	**Nifer y Tai Marchnad Agored**	**Nifer y Safleoedd**	**Tai Fforddiadwy a Gollwyd**
Cyntaf			13
Ail	25	4	5
Trydydd	23	4	19
Pedwerydd	0	0	0
Pumed	119	1	23
Chweched	5	1	2
Seithfed	10	2	2
Wythfed	0	0	0
Nawfed	0	0	0
Degfed	0	0	0

Sylw:

Mae Polisi 28 y CDLl yn ceisio galluogi tai fforddiadwy ar safleoedd lle mae cynnydd net mewn tai ar lefelau targed penodol, ond gwneir darpariaeth o fewn y polisi i alluogi gostwng lefel y tai fforddiadwy islaw'r lefelau targed oherwydd tystiolaeth gadarn sy'n dangos nad yw lefelau targed yn hyfyw.

Mae'r dangosydd hwn yn ceisio monitro i ba raddau y gall cynlluniau preswyl a ganiateir fodloni lefelau targed o dai fforddiadwy. Mae'r dangosydd hwn yn darparu gwybodaeth mewn perthynas â'r bwlch posibl rhwng dyheadau polisi a darpariaeth y farchnad drwy geisio monitro nifer y tai fforddiadwy a 'gollwyd' oherwydd profion hyfywedd.

Bydd targedau tai fforddiadwy lefel polisi yn cael eu hadolygu fel rhan o baratoi CDLl2.

Argymhelliad:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 10 – Nifer yr anheddau fforddiadwy anrhagweladwy

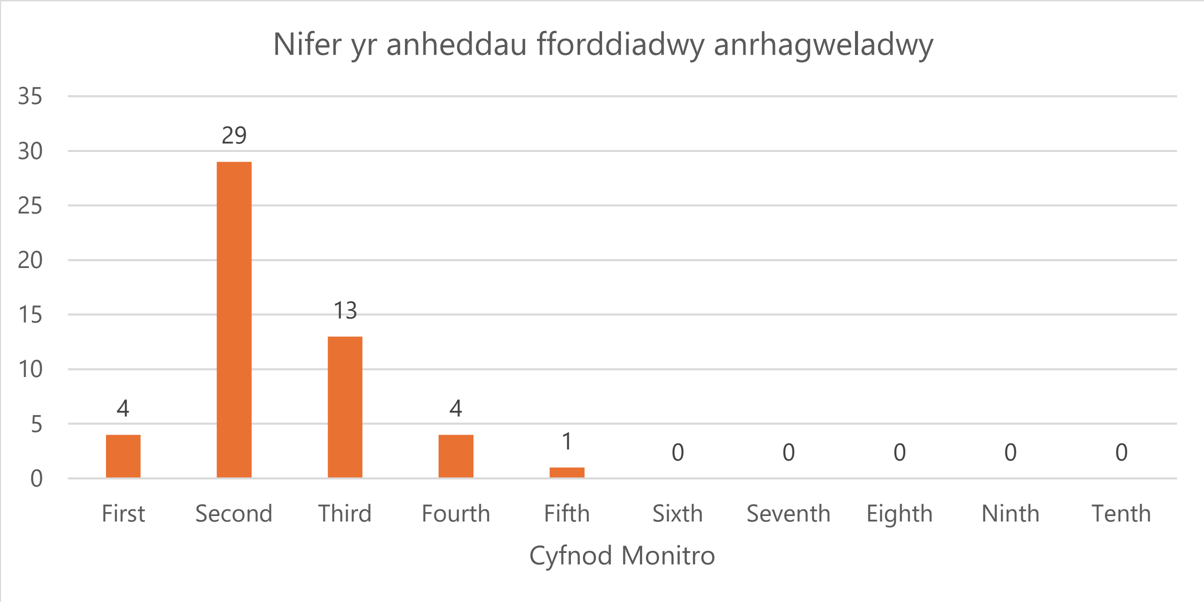

Sylwadau:

Nid yw'r targed blynyddol o 3 annedd Tai Fforddiadwy anrhagweladwy yn cael caniatâd cynllunio y flwyddyn wedi ei gyrraedd am bum mlynedd yn olynol ac mae hyn yn sbarduno asesiad i'r rhesymau. Er nad yw'r asesiad wedi dechrau eto, mae'r nifer fach o ganiatadau cynllunio a roddwyd yn 2023/24 ar gyfer cartrefi newydd (6 annedd newydd) yn nodi efallai nad yw’r duedd hon yn benodol i Ganiatadau Aneddiadau Fforddiadwy Anrhagweladwy.

Yn ystod y cyfnod monitro hwn, rhoddwyd caniatâd cynllunio i 0 annedd fforddiadwy anrhagweladwy.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro a chaiff asesiad ei wneud o'r rhesymau pam nad yw'r targed blynyddol o 3 annedd Tai Fforddiadwy anrhagweladwy yn cael caniatâd cynllunio y flwyddyn wedi'i gyrraedd yn unrhyw un o'r 3 blynedd flaenorol

Er bod amodau anffafriol yn y farchnad yn debygol o fod yn ffactor sylweddol wrth ddatblygu tai fforddiadwy anrhagweladwy, rhaid nodi hefyd y bydd y broblem ffosffad yn gwaethygu ffactorau yn erbyn cyflawni'r targed hwn.

Statws	**Ymchwil Polisi**

Ffigur 11 – Nifer yr anheddau Fforddiadwy ar Safleoedd Eithriedig

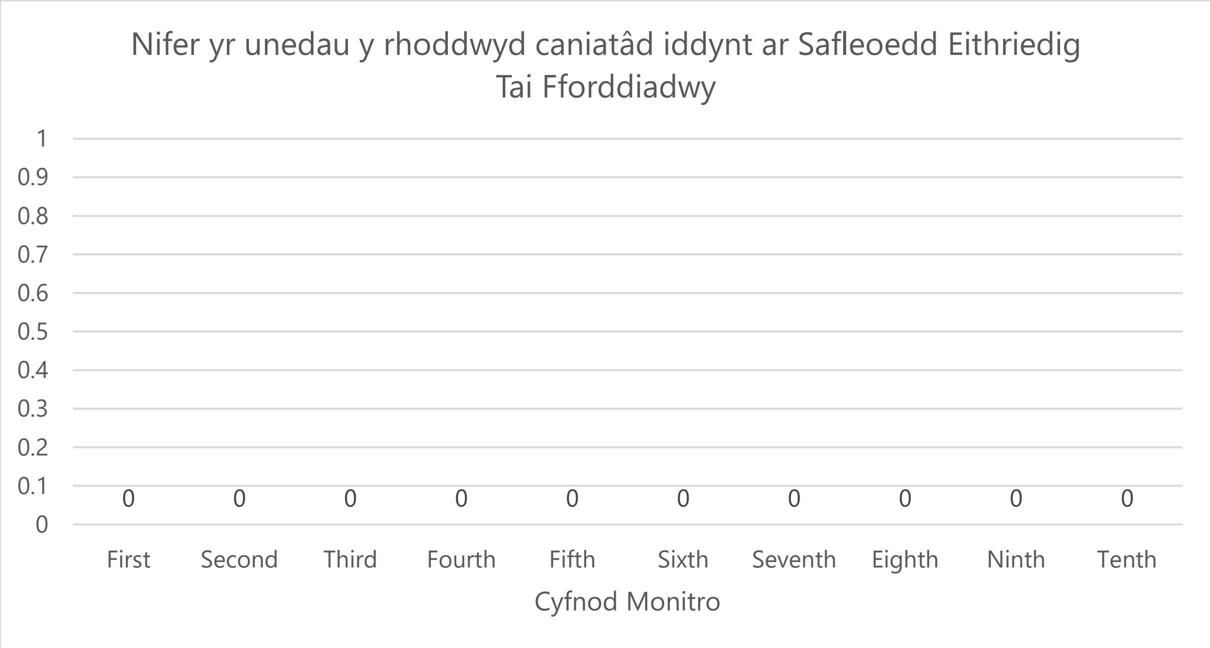

Sylwadau:

Er nad yw'r targed blynyddol o 4 annedd Fforddiadwy yn cael caniatâd cynllunio wedi'i gyrraedd, dylid nodi nad yw hyn oherwydd gwrthod unrhyw gais cynllunio. Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau 'safle eithriedig' yn ystod y cyfnod, a all fod y tu hwnt i reolaeth yr Awdurdod. Yn unol â hynny, o ystyried ei fod yn ymwneud â 'datblygiad eithriadol,' ystyrir a fydd y dangosydd hwn yn cael ei fonitro yn y dyfodol.

Gweler hefyd sylwebaeth uchod yn ymwneud â safleoedd tai fforddiadwy anrhagweladwy, amodau'r farchnad a'r argyfwng ffosffad.

Argymhellion:

Parhau i fonitro ond ystyried a ddylai'r dangosydd hwn barhau i gael ei fonitro yn y dyfodol.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 12 – Meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr dynodedig

Meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr dynodedig	
Mae'r safle Sipsiwn a Theithwyr dynodedig wedi cael ei ddatblygu a'i feddiannu gan y teulu.	
Sylw: Yn dilyn rhoi caniatâd cynllunio ar 27 Mawrth 2012 ar gyfer safle Sipsiwn a Theithwyr parhaol arfaethedig, datblygwyd y 14 llain y rhoddwyd caniatâd iddynt.	
Argymhelliad: Roedd y fframwaith monitro yn ei gwneud yn ofynnol i'r safle hwn gael ei feddiannu erbyn 2017. Mae'r safle eisoes wedi'i ddatblygu a'i feddiannu felly nid oes angen monitro pellach.	
Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol**

Ffigur 13 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Cynhyrchwyd Canllawiau Cynllunio Atodol mewn perthynas â'r canlynol: • Strategaeth Tai Fforddiadwy • CCA Tai Fforddiadwy • Strategaeth Rhwymedigaethau Cynllunio • CYD LP1: Datblygiad Priodol yng Nghefn Gwlad • Atodiad i CYD LP1: Datblygiad Priodol yng Nghefn Gwlad	
Sylw: Yn unol â gofynion Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol uchod. Mae'r dogfennau canllaw hyn yn ystyried ac yn mynd i'r afael â'r 6 Chanllaw Cynllunio Atodol y cyfeirir atynt yn adran 'Darparu Tai' Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol**

Lles Economaidd

Ffigur 14 – Datblygu Tir Cyflogaeth

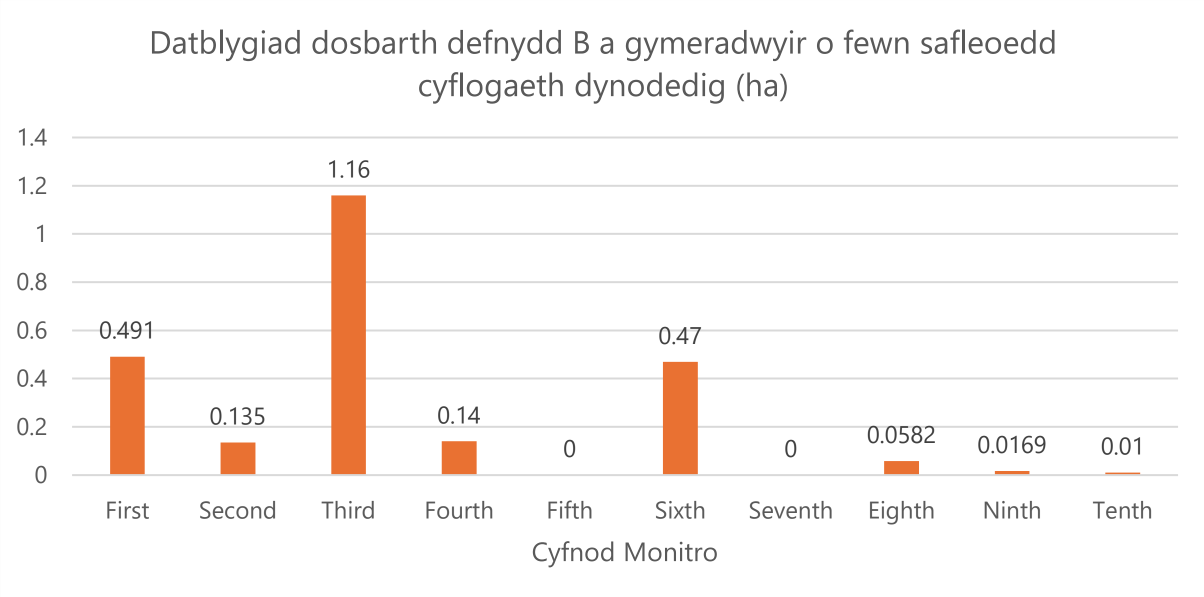

Sylwadau:

Y sbardun ar gyfer asesu mewn perthynas â'r dangosydd hwn yw bod llai na 0.5 hectar o dir cyflogaeth a ddyrannwyd yn cael ei ddatblygu erbyn 2017 a 0.75 hectar erbyn diwedd cyfnod y Cynllun. Fel y cyfeirir ato uchod, mae cyfanswm o 1.923 hectar o dir cyflogaeth wedi cael caniatâd cynllunio ar gyfer defnydd B1, B2 a B8 yn ystod y cyfnod monitro. Dylid nodi hefyd bod cyfanswm o 0.66 hectar o ddatblygiad cyflogaeth wedi digwydd ers mabwysiadu'r CDLl - cyfanswm o 1.44 hectar i gyd.

I gefnogi'r Adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol a ddechreuodd ym mis Rhagfyr 2017, comisiynodd yr Awdurdod waith casglu tystiolaeth i ddechrau ar ffurf Adolygiad Tir Cyflogaeth cynhwysfawr. Bydd hwn yn ffurfio darn allweddol o dystiolaeth ar gyfer yr Adolygiad a bydd yn nodi opsiynau sy'n ymwneud â'r lefel ofynnol o dir cyflogaeth newydd y mae angen ei ddyrannu ar gyfer cyfnod y CDLl newydd, er y bydd angen diweddaru hyn pan fyddwn yn dechrau adolygu'r CDLl (gan ddisgwyl dechrau erbyn dechrau 2025 ar ôl i ni gael cytundeb ar ein Cytundeb Cyflawni).

Paratowyd asesiadau pellach *(Asesiad a Chynllun Gweithredu Safleoedd Cyflogaeth a Mangreoedd Canolbarth Cymru)* er mwyn llywio portffolio Bargen Twf Canolbarth Cymru.

Argymhellion:

Mae'r dangosydd hwn yn ei gwneud yn ofynnol i o leiaf 0.5ha o dir cyflogaeth gael ei ddatblygu erbyn 2017, a 0.75 hectar dros gyfnod y Cynllun. Yn unol â hynny, mae gofynion y dangosydd hwn wedi'u bodloni.

Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol**

Ffigur 15 – Colli Tir Cyflogaeth

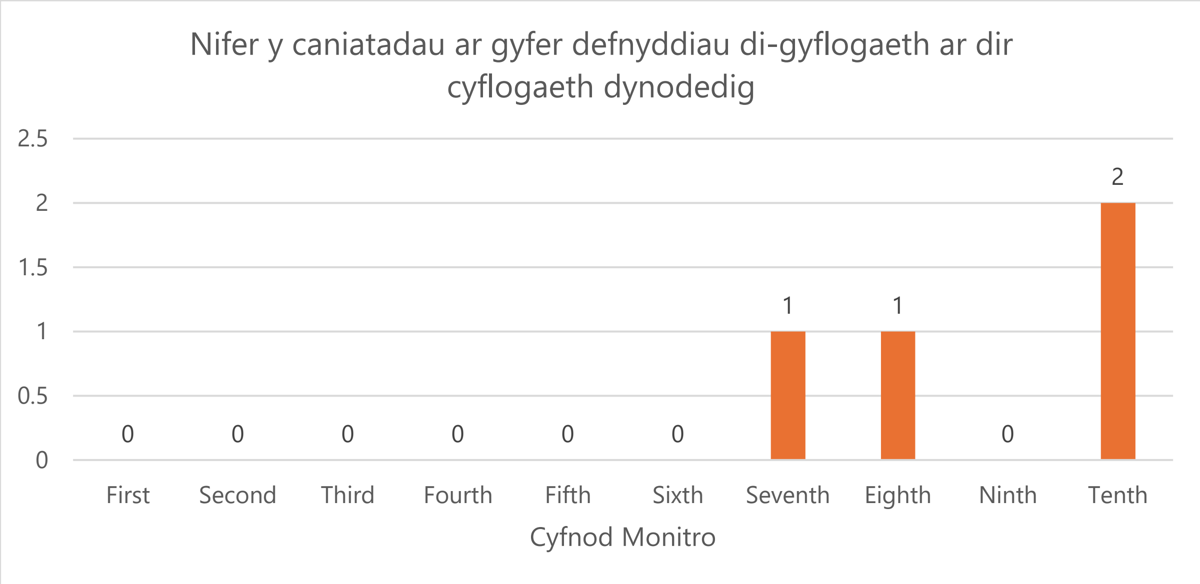

Cyfnod Monitro	**Nifer y caniatadau**	**Cyf. ceisiadau cynllunio:**	**Disgrifiad**	**Lleoliad**
Cyntaf	0			
Ail	0			
Trydydd	0			
Pedwerydd	0			
Pumed	0			
Chweched	0			
Seithfed	1	20/18408/FUL	Newid defnydd o B8 i D2 (Campfa)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu
Wythfed	1	21/19880/FUL	Newid defnydd o B8 i D1 (Milfeddyg)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu
Nawfed	0			
Degfed	2	23/21967/FUL 23/22408/FUL	Newid defnydd o B2 i Sui Generis (Gorsaf Heddlu) Newid defnydd o B1 i A1 (Manwerthu)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu Ystâd Elvicta, Crucywel

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Y sbardun ar gyfer asesu ar gyfer y dangosydd hwn yw 1 cais yn cael caniatâd cynllunio ar dir cyflogaeth presennol ar gyfer defnydd tir nad yw'n gyflogaeth. Rhoddwyd 4 caniatâd gydag unedau dosbarth B yn cael eu colli. Yn unol â hynny, bydd y dangosydd hwn yn parhau i gael ei fonitro a bydd yn destun Ymchwil Polisi.

Statws	**Ymchwil Polisi**

Ffigur 16 – Datblygiad cyflogaeth ym Mhontsenni a Defynnog

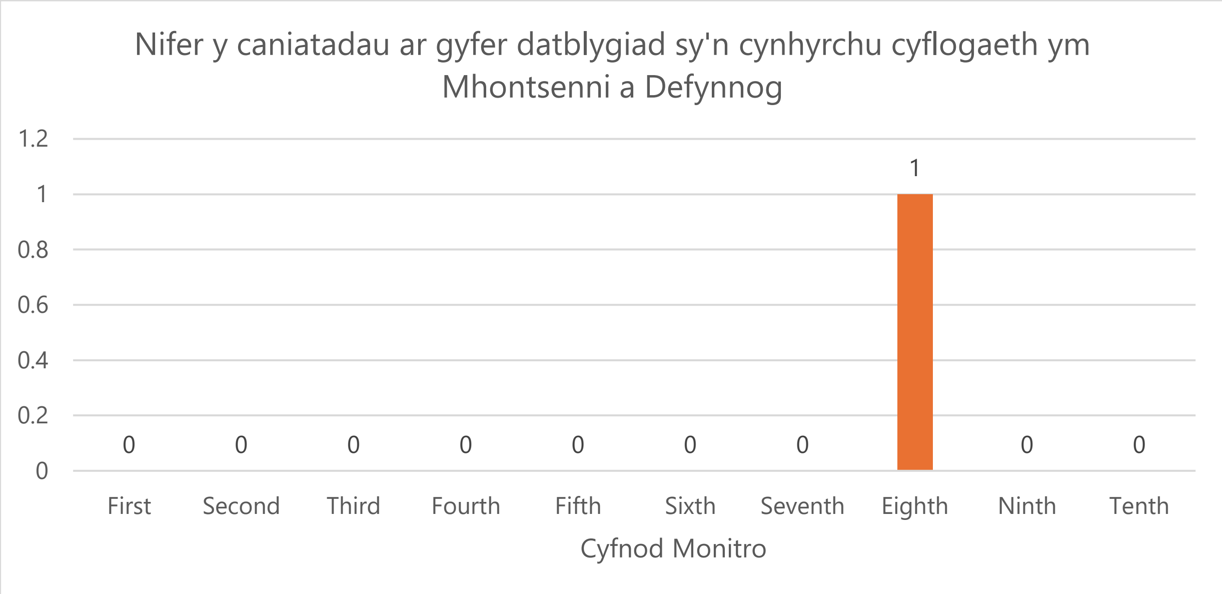

Sylwadau:

Cynhwyswyd y dangosydd hwn gan fod safle cyflogaeth arfaethedig a ddyrannwyd wedi cael ei dynnu'n ôl o'r Cynllun Datblygu Lleol gan y tirfeddiannwr yn ystod yr Archwiliad. Byddai asesiad yn cael ei sbarduno pe na bai 1.43 hectar o dir cyflogaeth yn cael caniatâd cynllunio o fewn neu y tu hwnt i anheddiad Pontsenni a Defynnog erbyn 2017.

Dylid nodi bod Adolygiad Tir Cyflogaeth yr Awdurdod yn nodi gofyniad i ddarparu 1.46ha o dir cyflogaeth ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol hyd at ddiwedd cyfnod y Cynllun.

Rhoddwyd un caniatâd ar gyfer datblygiad sy’n cynhyrchu cyflogaeth o fewn Pontsenni a Defynnog o fewn yr Wythfed cyfnod monitro, gan arwain at 0.12ha o ddefnydd B8 (Cyf: 20/19074/FUL - Newid defnydd arfaethedig o iard ac ysgubor presennol o Ddefnydd Amaethyddol (Sui Generis) i Ddefnydd Cymysg o Amaethyddiaeth a storio a dosbarthu B8 (porthiant a sarn anifeiliaid) a gosod hopiwr porthiant).

Argymhellion:

Bydd y dangosydd yn cael ei fonitro am flwyddyn arall neu hyd nes y cyrhaeddir y targed monitro.

Bydd y mater hefyd yn cael sylw drwy baratoi'r CDLl newydd.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 17 – Datblygiad cyflogaeth yn y Gelli Gandryll

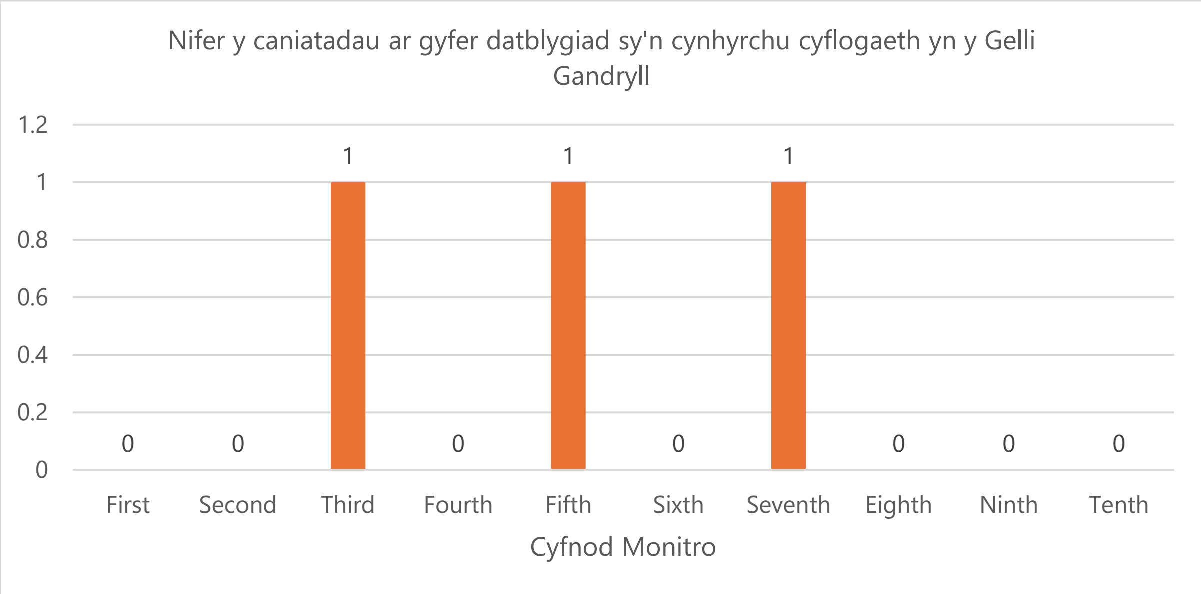

Sylwadau:

Roedd y caniatâd a roddwyd o fewn y seithfed cyfnod monitro yn cynnwys newid defnydd o ddefnydd preswyl llawr cyntaf i ddefnydd busnes B1. Arweiniodd hyn at 0.0088ha o dir cyflogaeth ychwanegol (cyf: 20/19309/FUL). Roedd y caniatâd a roddwyd o fewn y pumed cyfnod monitro yn cynnwys newid defnydd o hen fanc (A2) i fusnes (rhannol) (B1) a phreswyl (rhannol) (C3).

Cynhwyswyd y dangosydd hwn gan fod caniatâd cynllunio wedi'i roi ar gyfer defnydd cymunedol ar dir a ddynodwyd at ddefnydd cyflogaeth cyn mabwysiadu'r CDLl. Byddai asesiad yn cael ei sbarduno pe na bai 0.6 hectar o dir cyflogaeth yn cael caniatâd cynllunio o fewn neu y tu hwnt i anheddiad y Gelli Gandryll erbyn 2017.

Dylid nodi bod Adolygiad Tir Cyflogaeth yr Awdurdod yn nodi gofyniad i ddarparu 1.46ha o dir cyflogaeth ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol hyd at ddiwedd cyfnod y Cynllun.

Yn ogystal, cynigir dyraniad defnydd cymysg 4.2 ha sy'n cynnwys 2.4 ha o dir cyflogaeth yng Nghynllun Datblygu Lleol ar Adnau Cyngor Sir Powys. Cyfeirir at y safle fel Tir yn Gypsy Castle Lane (Cyf Safle: MUA 1) yn union gerllaw ffin anheddiad y Gelli Gandryll. Ystyrir y byddai datblygu'r safle hwn yn bodloni gofynion y dangosydd hwn.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd yn cael ei fonitro am flwyddyn arall neu hyd nes y cyrhaeddir y targed monitro. Bydd y mater hefyd yn cael sylw fel rhan o'r CDLl newydd.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 18 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Mae'r Aelodau wedi cymeradwyo Canllawiau Cynllunio Atodol Arallgyfeirio Ffermydd i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol.	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol**

Monitro Polisi

Diogelu'r Amgylchedd

Ffigur 19 – Tir yng Nghefn Gwlad a gollir i ddatblygiad sy'n gwyro oddi wrth CYD LP1

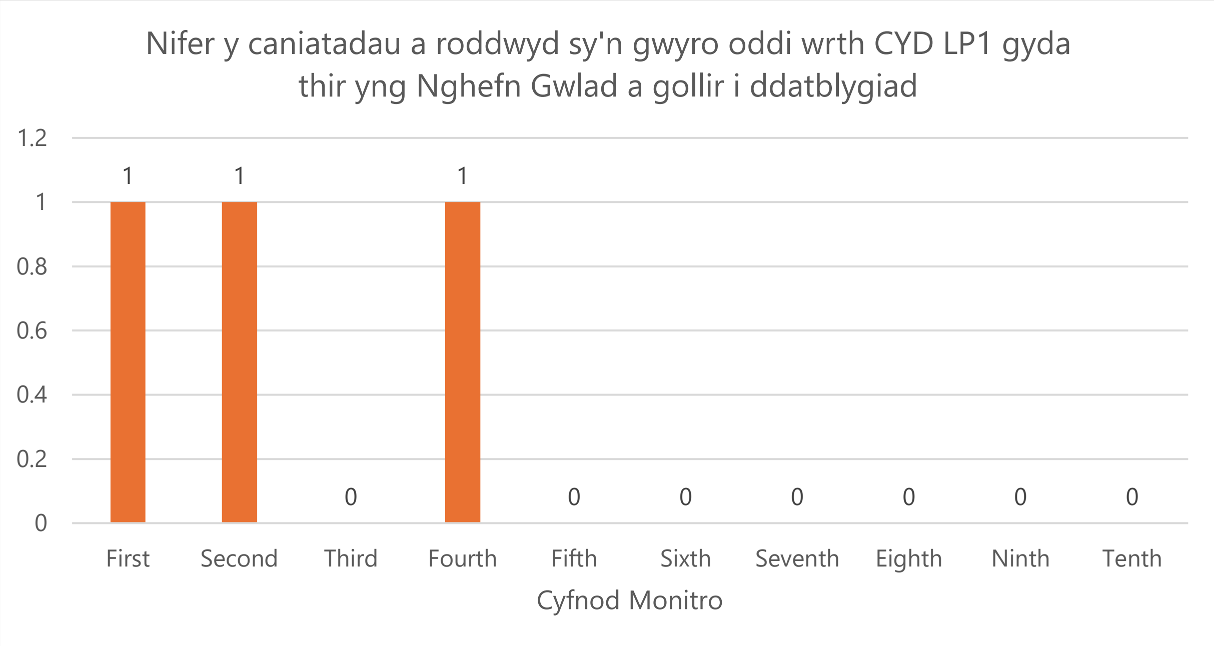

Sylwadau:

Cafodd Swyddogion Rheoli Datblygu hyfforddiant gan y Tîm Strategaeth a Pholisi yn dilyn y cyfnod monitro cyntaf i sicrhau bod y polisi'n cael ei ddehongli'n briodol.

I'r perwyl hwn, dylid nodi bod achosion o wyro oddi wrth y polisi hwn wedi gostwng yn sylweddol ers y cyfnod monitro cyntaf, gyda'r holl ddatblygiadau a ganiateir yng Nghefn Gwlad (fel y'u diffinnir gan y CDLl) yn unol â Pholisi CDLl CYD LP1.

Argymhellion:

Argymhellir bod y dangosydd hwn yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 20 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar Ddynodiadau Tirwedd Hanesyddol

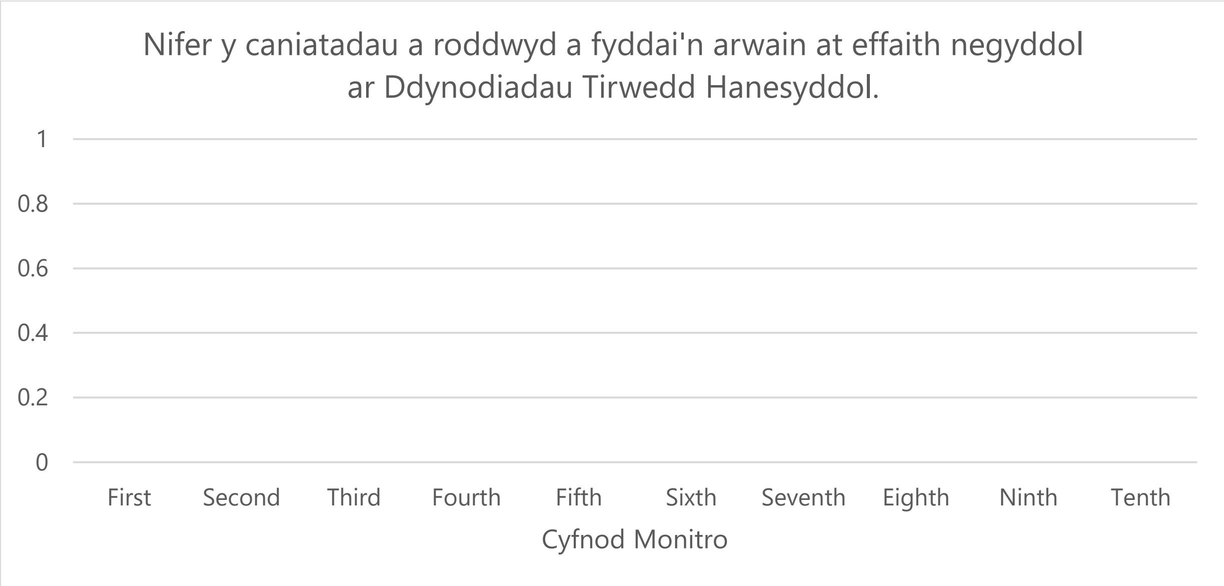

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 21 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer cadwraeth natur

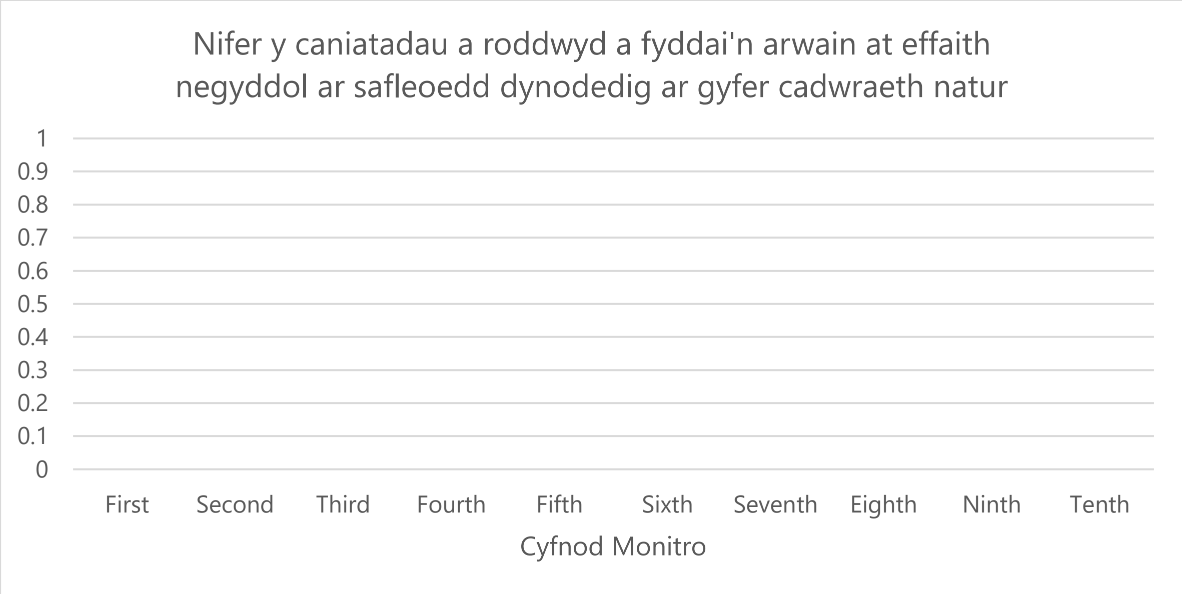

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro, yn enwedig o ystyried Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACAau Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489), sy'n cael effaith sylweddol ar y cwmpas ar gyfer datblygu yn llawer o'r Parc Cenedlaethol.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 22 – Datblygiad gydag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer treftadaeth a chadwraeth adeiladau

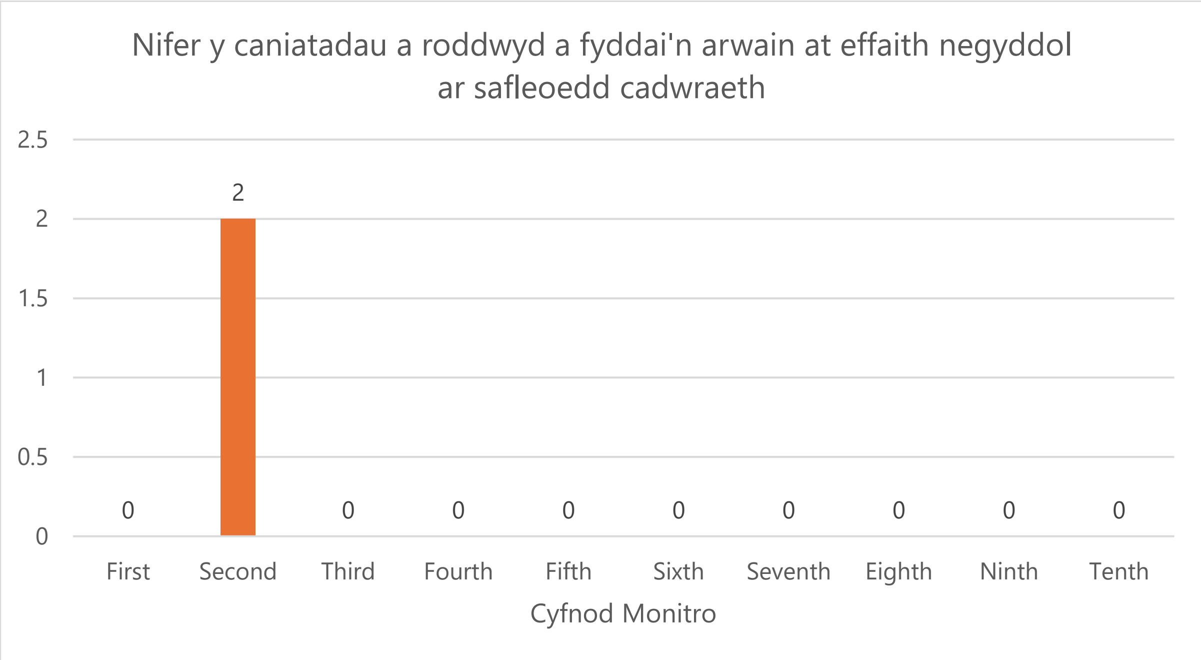

Sylwadau

Yn ystod yr ail gyfnod monitro, rhoddwyd dau ganiatâd cynllunio a fyddai'n cael mân effaith ar yr ardal gadwraeth.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 23 – Nifer yr Ardaloedd Cadwraeth gydag asesiadau cyfredol

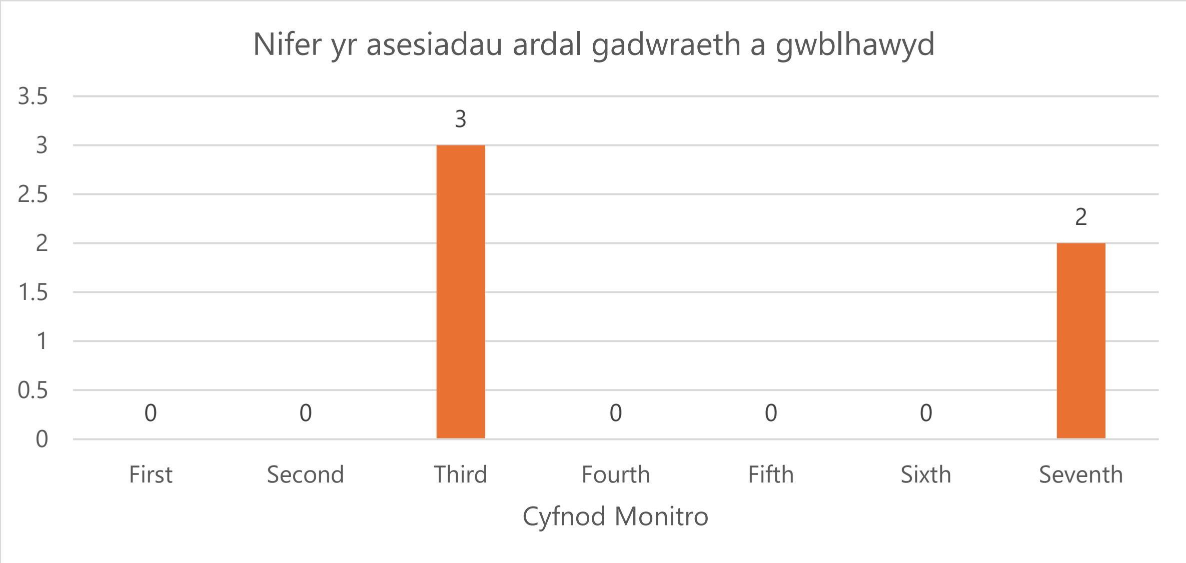

Sylwadau:

Yn dilyn ymgynghoriad, cymeradwywyd Arfarniadau Ardal Gadwraeth Crucywel a Llangatwg gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ystod y 7fed Cyfnod Monitro (2020/2021).

Argymhellion:

Byddai asesiad yn cael ei sbarduno ar gyfer y dangosydd hwn pe na bai'r Asesiadau Ardal Gadwraeth yn cael eu cwblhau erbyn diwedd 2017. Mae arfarniadau bellach wedi'u cwblhau ar gyfer Ardaloedd Cadwraeth Aberhonddu, Y Gelli Gandryll, Talgarth, Crucywel a Llangatwg. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.

Statws	**Wedi Rhoi'r Gorau i Fonitro**
	Wedi'i gwblhau yn ystod y seithfed cyfnod monitro.

Ffigur 24 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Yn unol â gofynion Fframwaith Monitro'r CDLl, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol canlynol i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol: • Goleuadau sy'n Tarfu • Archwiliad Bioamrywiaeth Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol arfaethedig sy'n ymwneud ag Arfer Gorau mewn Bioamrywiaeth wedi'u cyhoeddi a'u cymeradwyo i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol. Gohiriwyd cyhoeddi'r CCA hwn, yn rhannol oherwydd y gwaith a wnaed i ymestyn y Canllawiau Cynllunio Atodol Archwiliad Bioamrywiaeth i gynnwys yr Anheddiad Allweddol Lefel 2 sy'n weddill ym Mhontsenni a Defynnog (sydd hefyd wedi'i ardystio).	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol.** **Archwiliad Bioamrywiaeth wedi'i gwblhau yn 2016.**

Newid Hinsawdd, Dylunio Cynaliadwy ac Ynni Adnewyddadwy

Ffigur 25 – Datblygiad mewn ardaloedd llifogydd C1 a C2 nad ydynt yn bodloni profion Nodyn Cyngor Technegol 15

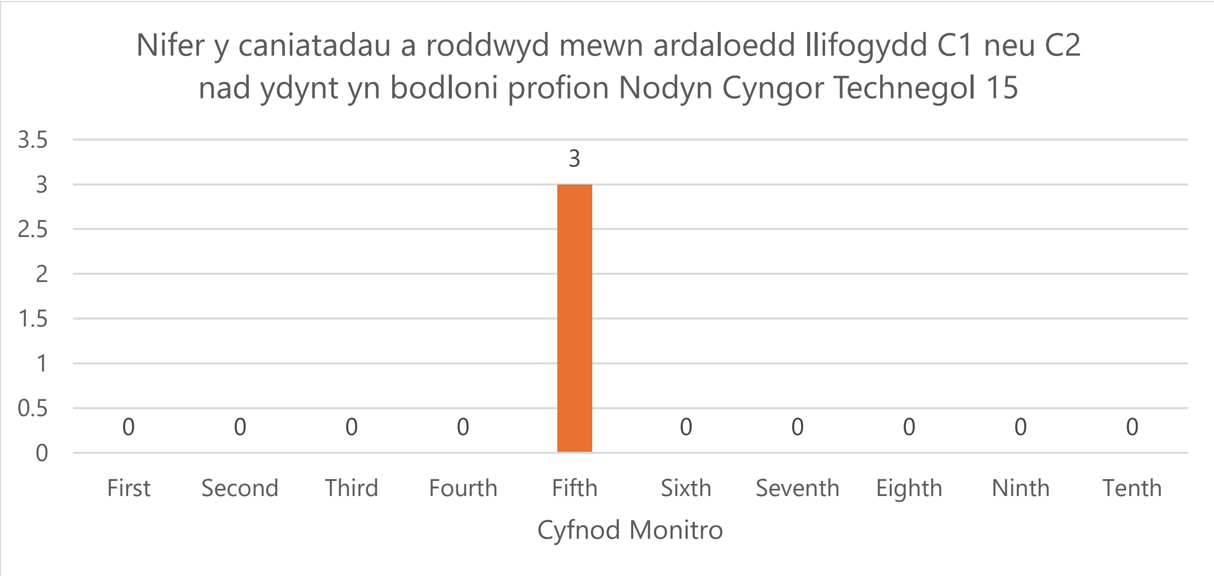

Sylwadau:

Yn ystod y cyfnod monitro hwn, ni roddwyd unrhyw ganiatadau cynllunio mewn parth llifogydd C1 nac C2 yn erbyn y cyngor a'r profion yn Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygiad a'r perygl o lifogydd.

Yn ystod y cyfnod a gwmpesir gan yr adroddiad monitro hwn, yn dilyn penderfyniad pwyllgor i ganiatáu datblygiad bregus drwy gefnogi Newid Defnydd o fewn parth llifogydd C2, cafodd cais ei alw i mewn i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru, a chafodd ei wrthod.

Argymhellion:

Nodwn fod disgwyl cyhoeddi NCT15 (Nodyn Cyngor Technegol 15) diwygiedig o fewn y 9fed Cyfnod Monitro, ac y bydd CNC yn diwygio eu safbwynt mewn perthynas ag asesu ACLl (Asesiad Canlyniadau Llifogydd) mewn ardaloedd o lifogydd, fodd bynnag, gallai hyn cael ei ohirio ar ôl ymgynghoriad cyhoeddus. O ystyried newidiadau cyd-destunol, byddwn yn parhau i fonitro gweithrediad y polisi hwn.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 26 – Caniatadau cynllunio yn groes i gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru ynghylch ansawdd/cyfaint dŵr

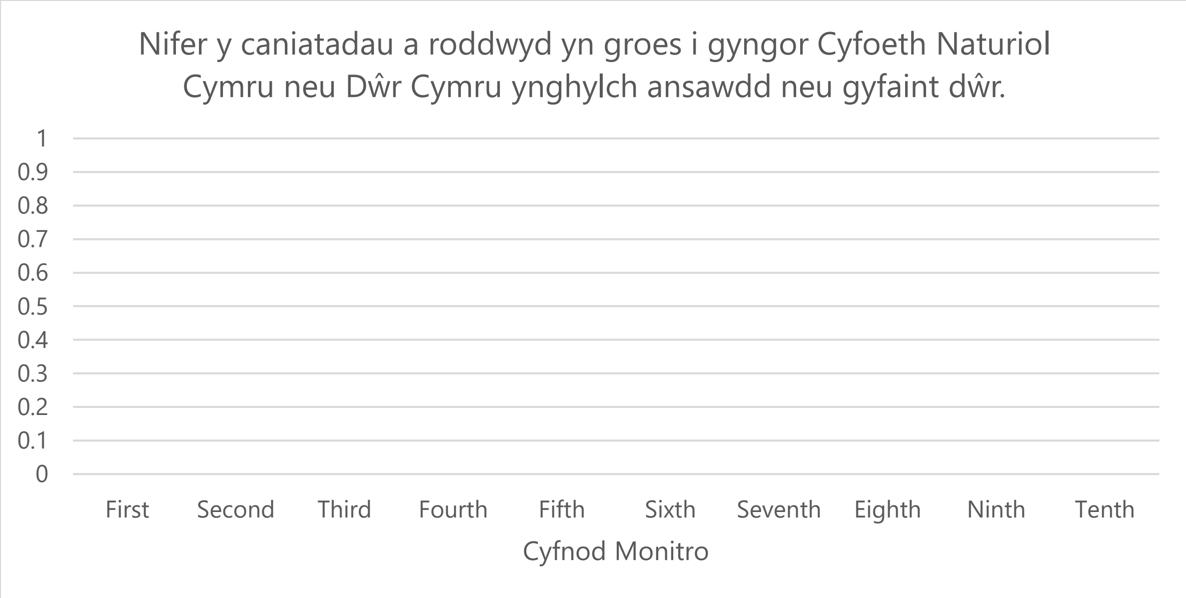

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro, yn enwedig o ystyried Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACAau Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489) a chanllawiau ymarfer cysylltiedig, sy'n cael effaith sylweddol ar y cwmpas ar gyfer datblygu yn llawer o'r Parc Cenedlaethol.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 27 – Nifer y ceisiadau sy'n ystyried technegau addasu newid hinsawdd o fewn Datganiadau Dylunio a Mynediad

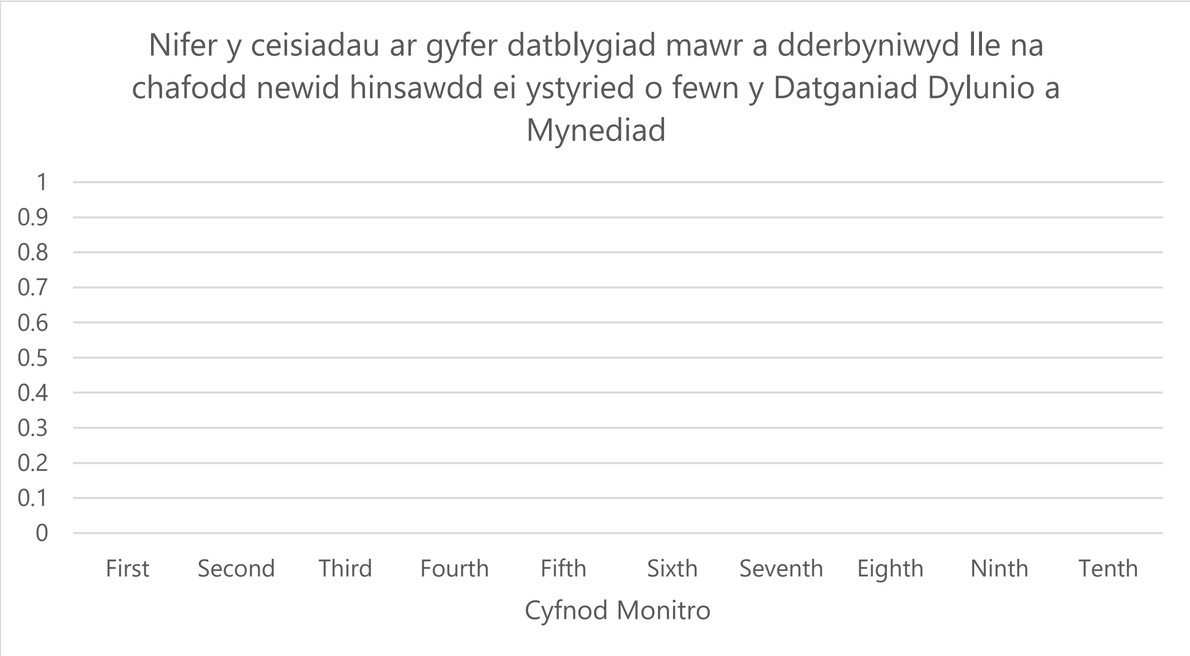

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 28 – Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u hynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon

Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u hynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon	
Wedi Rhoi’r Gorau i Fonitro	
Sylw: Cododd y dangosydd hwn oherwydd gofynion Polisi PS11 (Datblygu Cynaliadwy) gan iddo gael ei ddrafftio'n wreiddiol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar Adnau. Fodd bynnag, tynnwyd y gofyniad penodol hwn o'r polisi gan yr Arolygydd yn ystod Archwiliad y Cynllun Datblygu Lleol ar y sail ei fod y tu hwnt i ofynion Polisi Cynllunio Cenedlaethol. Mae'r dangosydd yn parhau yn y Fframwaith Monitro trwy wall gan na sylwyd arno yn ystod y broses olygu ac ni chafodd ei ddiwygio trwy'r Newidiadau Materion sy'n Codi. Nid oes polisi yn y Cynllun i orfodi'r gofyniad hwn ac, yn unol â hynny, argymhellir rhoi’r gorau i fonitro’r dangosydd hwn.	
Argymhelliad: Rhoi’r Gorau i Fonitro	
Statws	**Wedi rhoi’r gorau i fonitro yn dilyn y cyfnod monitro blaenorol**

Ffigur 29 – Datblygu cynlluniau ynni adnewyddadwy

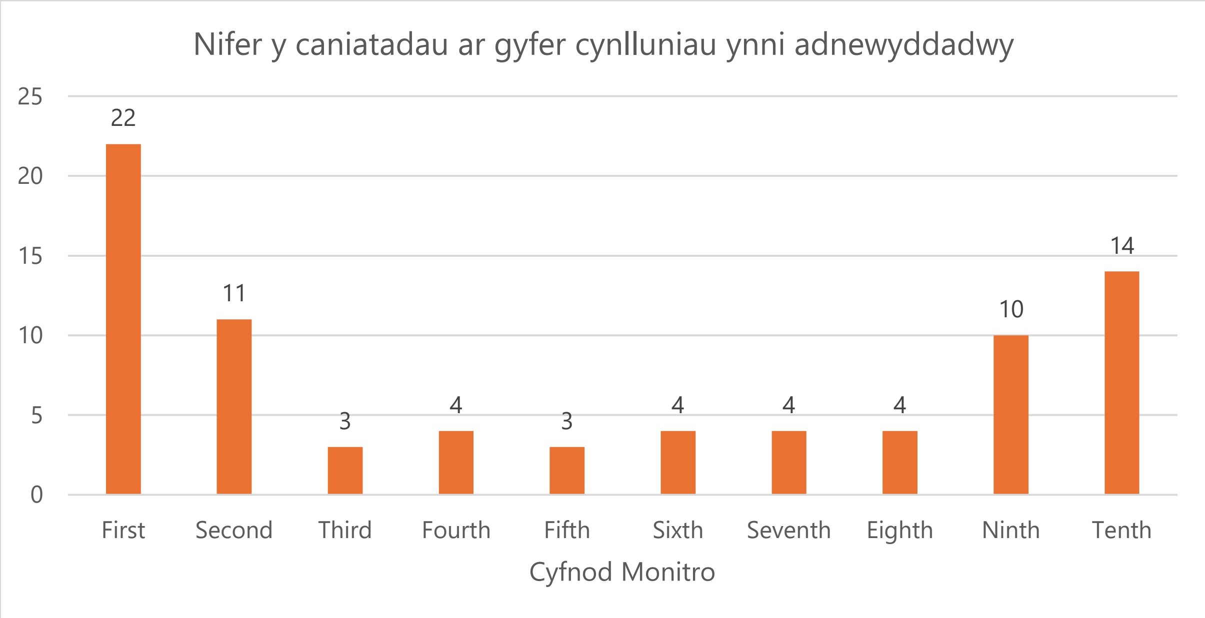

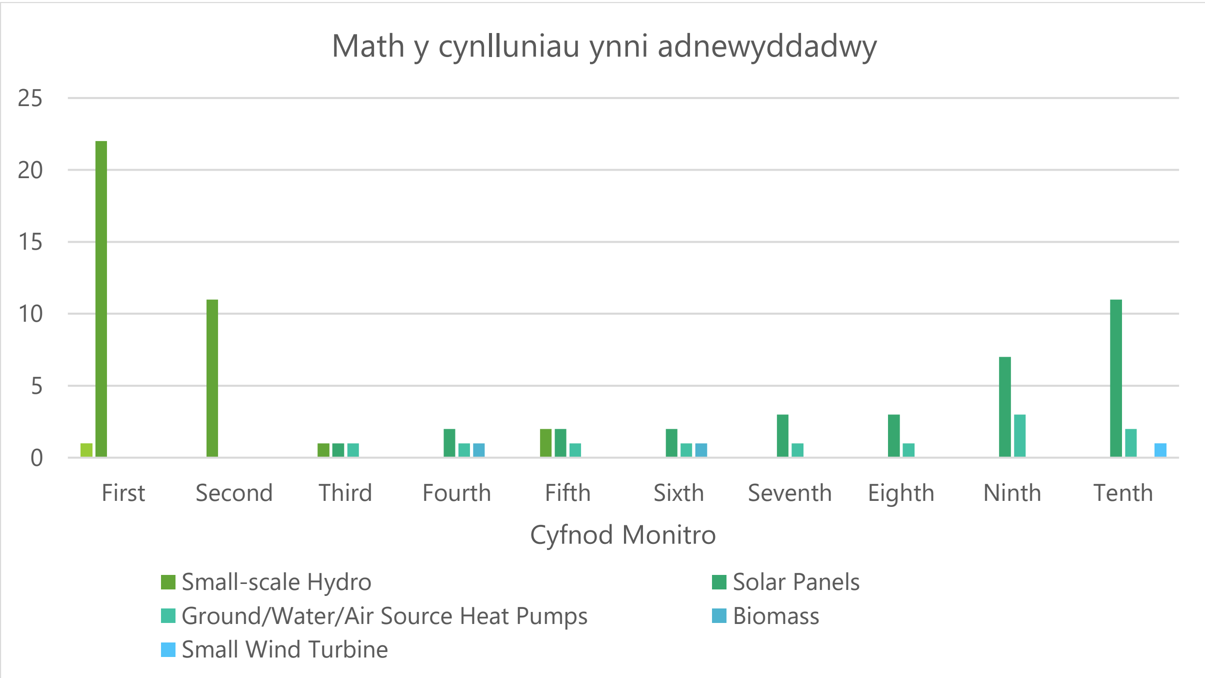

Sylwadau:

Yn ystod y 7fed cyfnod monitro, cynhaliwyd Archwiliadau Ynni Cymunedol ar draws y Parc Cenedlaethol, ochr yn ochr â dadansoddiad lleihau allyriadau C02 (Tachwedd 2020) ac, yn fwy diweddar, Cyllideb Carbon Paris-Gydymffurfiol sy'n canolbwyntio ar ynni yn unig. Dangosodd y dadansoddiad lleihau allyriadau mai dim ond un Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (Y Dafarn

Newydd 4) ar draws y Parc Cenedlaethol cyfan oedd wedi cyrraedd targed lleihau allyriadau Llywodraeth Cymru o 3% y flwyddyn rhwng 2010 a 2018. Yn ystod y cyfnod hwn roedd allyriadau mewn un Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (Goetre Fawr 1) wedi cynyddu.

Ar ben hynny, er mwyn i'r Parc Cenedlaethol wneud ei gyfraniad 'teg' tuag at Gytundeb Paris, mae'r Gyllideb Garbon sy'n seiliedig ar ardal yn nodi bod angen gwneud y canlynol:

- Aros o fewn uchafswm cyllideb allyriadau carbon deuocsid cronnus o 1,557 mil o dunelli (ktCO2) ar gyfer y cyfnod 2020 i 2100;
- Cychwyn rhaglen uniongyrchol o liniaru CO2 i sicrhau toriadau blynyddol mewn allyriadau ar gyfartaledd o 14% i gyflawni cyllideb garbon sy’n cydymffurfio â Chytundeb Paris; a
- Chyrraedd sero-net neu'n agos at y targed hwn erbyn 2039 fan bellaf.

Mae'r adroddiad sy’n sail i'r gyllideb yn argymell y dylai'r Parc Cenedlaethol:

- gynyddu atafaelu CO2 drwy ddefnydd tir, newid defnydd tir a choedwigaeth (LULUCF), er enghraifft drwy alinio ag uchelgais lefel uchel y Pwyllgor Newid Hinsawdd o blannu coed, gwella cynnyrch coedwigaeth a rheoli coedwigaeth; a
- sicrhau bod yr atafaelu CO2 yma hefyd yn ddigonol i helpu i wneud iawn am allyriadau di-CO2 o fewn y Parc Cenedlaethol.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 30 – Capasiti a ganiateir ac a osodir (MW) o brosiectau trydan a gwres adnewyddadwy

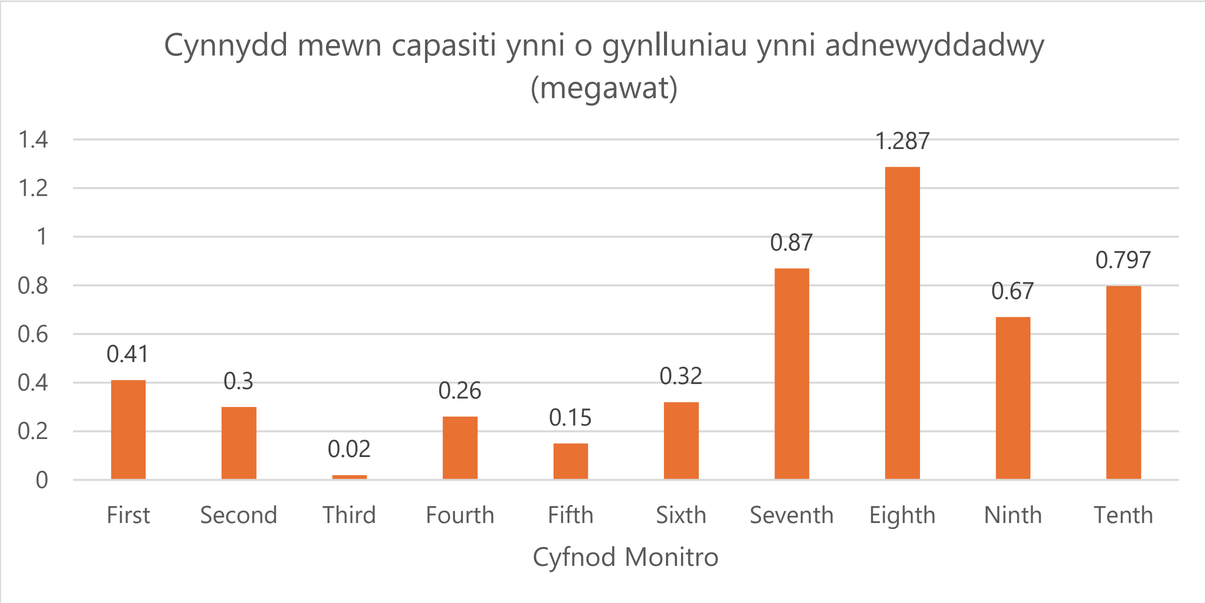

Sylwadau:

Cyfanswm y cynnydd capasiti ers i'r monitro ddechrau yw 5.084 Megawat.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 31 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Yn unol â gofynion Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol canlynol i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol: • Datblygu Cynaliadwy ym Mharciau Cenedlaethol Cymru • Datblygiadau Ynni Adnewyddadwy ar Raddfa Fach	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	**Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol.**

Manwerthu

Ffigur 32 – Cyfraddau eiddo gwag blynyddol Canol Trefi

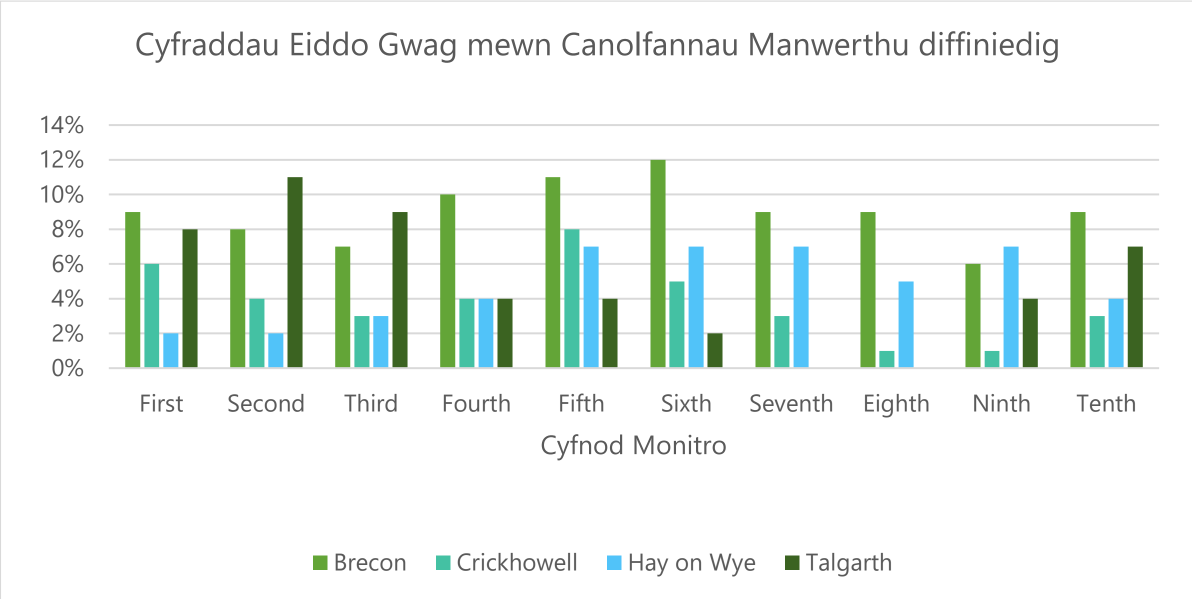

Cyfnod Monitro	Aberhonddu	Crucywel	Y Gelli Gandryll	Talgarth
Cyntaf	9%	6%	2%	8%
Ail	8%	4%	2%	11%
Trydydd	7%	3%	3%	9%
Pedwerydd	10%	4%	4%	4%
Pumed	11%	8%	7%	4%
Chweched	12%	5%	7%	2%
Seithfed	9%	3%	7%	0%
Wythfed	9%	1%	5%	0%
Nawfed	6%	1%	7%	4%
Degfed	9%	3%	4%	7%

Sylwadau:

Pwrpas y dangosydd hwn yw mynd i'r afael ag 'iechyd' y canolfannau manwerthu yn y Parc Cenedlaethol. Mae cyfraddau eiddo gwag yn cael eu monitro o fewn ardaloedd diffiniedig o'r dref lle mae amcan strategol i gefnogi goruchafiaeth defnyddiau manwerthu neu ganol tref. Yn ystod y cyfnod monitro hwn, mae hawliau datblygu caniataol dros dro wedi'u cyflwyno, a thrwyddedu wedi'i wneud yn fwy hyblyg mewn ymgais i gefnogi bywiogrwydd canol trefi. Cynhaliwyd ymgynghoriad ar Ganllawiau Cynllunio Atodol Canol Trefi drafft a phenderfynir a ddylid cyflwyno'r rhain os na wneir yr hawliau datblygu caniataol dros dro yn barhaol.

Mae gwaith yn mynd rhagddo drwy'r broses Cynllun Bro i fynd i'r afael ag iechyd manwerthu Aberhonddu, fodd bynnag, gwrthodwyd cynlluniau ar gyfer "Ardal Gwella Busnes" yn Aberhonddu gan fusnesau yn 2020. Bydd y tîm Polisi yn parhau i weithio gydag asiantaethau allanol i archwilio sut i gefnogi ein canolfannau manwerthu a gweithio i ddatblygu arfer gorau ar gyfer y CDLl2 datblygol.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd hwn yn cael ei fonitro am flwyddyn arall.
Ymchwil polisi pellach i'w gynnal i'w gynnwys yn CDLl2.
Gweithio ar y cyd rhwng y tîm Polisi a mentrau adfywio canol trefi.

Statws	**Ymchwil Polisi**

Twristiaeth Gynaliadwy

Ffigur 33 – Nifer y cyfleusterau twristiaeth newydd neu well

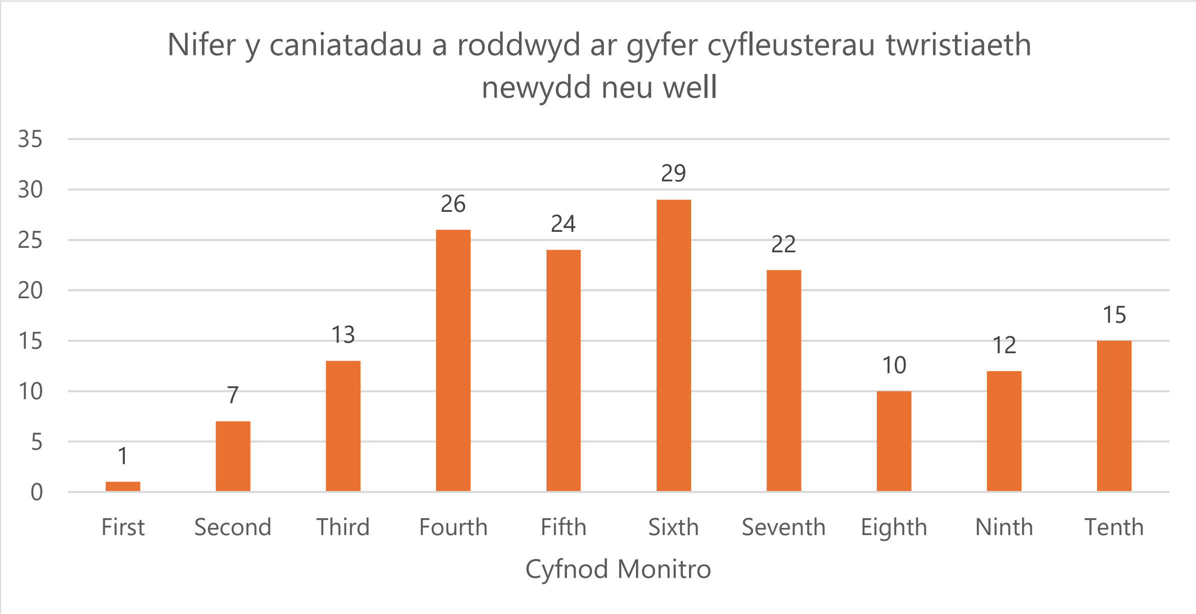

Sylwadau:

Mae'r ceisiadau a gymeradwywyd o fewn y degfed cyfnod monitro yn cynnwys:

Cyfeiriad	Cyf	Disgrifiad o'r Datblygiad
Athlwys Cottage Twyn Allwys Road Gofilon NP7 9RT	22/20778/FUL	Lleoli cwt bugail arfaethedig at ddibenion llety gwyliau
Gelliwiglan Gwynfe Llangadog Sir Gaerfyrddin SA19 9RN	22/21164/FUL	Trosi Ysgubor yn Uned Llety Twristiaeth
Aber Farm Tal-y-bont ar Wysg Aberhonddu Powys LD3 7YS	21/20027/FUL	Newid defnydd materol o dir defnydd amaethyddol i ddefnydd cymysg o ddefnydd amaethyddiaeth a llety twristiaid trwy leoli 2 gwt bugail (Ôl-weithredol)
Pentretruscoed Farm Pont Nedd Fechan Castell-nedd SA11 5UP	22/20814/FUL	Ysgubor Amaethyddol Bresennol - Newid Defnydd i Annedd - i'w ddefnyddio fel llety gwyliau.

Byngalo Isaf Capel-y-ffin Y Fenni NP7 7NP	21/20601/FUL	Cais i drosi hen ysgubor a chelloedd mynachaidd cysylltiedig yn llety gwyliau, gan gynnwys uwchraddio'r system trin dŵr budr ar gyfer y trawsnewidiad arfaethedig a'r annedd gyfagos.
Chapel Farm Coal Pit Road Pwll Glo Fforest Sir Fynwy NP7 7LL	21/20292/FUL	Trosi Ysgubor yn Llety Gwyliau arfaethedig
Radnor House Church Street Y Gelli Gandryll Henffordd HR3 5DQ	23/21929/FUL	Newid defnydd o annedd gyda llety gwely a brecwast (C1) i annedd lawn (C3)
Ysgubornewydd Ffrwdgrech Aberhonddu LD3 8LE	23/22175/FUL	Safle glampio tymhorol a chyfleusterau ar dir ar Fferm Ysgubornewydd
Cwm Porth Ystradfellte Aberdâr CF44 9JF	22/21362/FUL	Cais cynllunio llawn ar gyfer 4 pod Twristiaeth Amharhaol Gan gynnwys uwchraddio ardal fynediad, parcio a throi bresennol a darpariaeth draenio dŵr gwastraff.
Canolfan Fynydd Bannau Brycheiniog Libanus Aberhonddu Powys LD3 8ER	23/21727/FUL	Gosod ystafell ddosbarth fodiwlaidd yng Nghanolfan Ymwelwyr y Parc Cenedlaethol i ddarparu cyfleusterau sych, dan do ar gyfer y grwpiau ysgol presennol sy'n mynychu'r Ganolfan am brofiad dysgu awyr agored o Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog
Abergwdi Farm Ffrwdgrech Aberhonddu LD3 8NA	23/21767/FUL	Cais ôl-weithredol ar gyfer safle glampio tymhorol sy'n cynnwys 2 gwt bugail, un babell gloch, unedau amwynder tŷ bach a chawod a chyfleuster parcio. Hefyd, gwella'r trefniant carthion ar gyfer Glangwdi gan gynnwys ymgorffori'r safle glampio gyda chyfleuster trin carthion parod a chae draenio.
5 Taf Fechan Houses Pontsticill Merthyr Tudful CF48 2UW	22/21663/FUL	Trosi garej ar wahân i greu llety gwyliau newydd
Ysgubor yn Yew Tree Farm Llanelen Y Fenni NP7 9LB	23/21847/FUL	Trosi ysgubor yn uned llety gwyliau; gosod dau gwt bugail ar gyfer llety gwyliau, a gosod cyfleuster trin carthion parod.
Lower Trewalkin Talgarth LD3 0HA	23/21965/FUL	Cais i newid defnydd anecs domestig ategol yn llety gwyliau a darpariaeth ar gyfer tir amwynder cysylltiedig o fewn y cwrtil a gysylltwyd yn flaenorol â'r adeilad a droswyd.

Cwm Uchaf Farm Oak Lane Llanelen Sir Fynwy NP7 9LD	23/21718/FUL	Trosi adeilad stablau yn 2 uned arfaethedig o lety gwyliau ar ffurf byncws

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Cymunedau Cynaliadwy

Ffigur 34 – Nifer y ceisiadau a gymeradwywyd sy'n arwain at golli cyfleusterau cymunedol

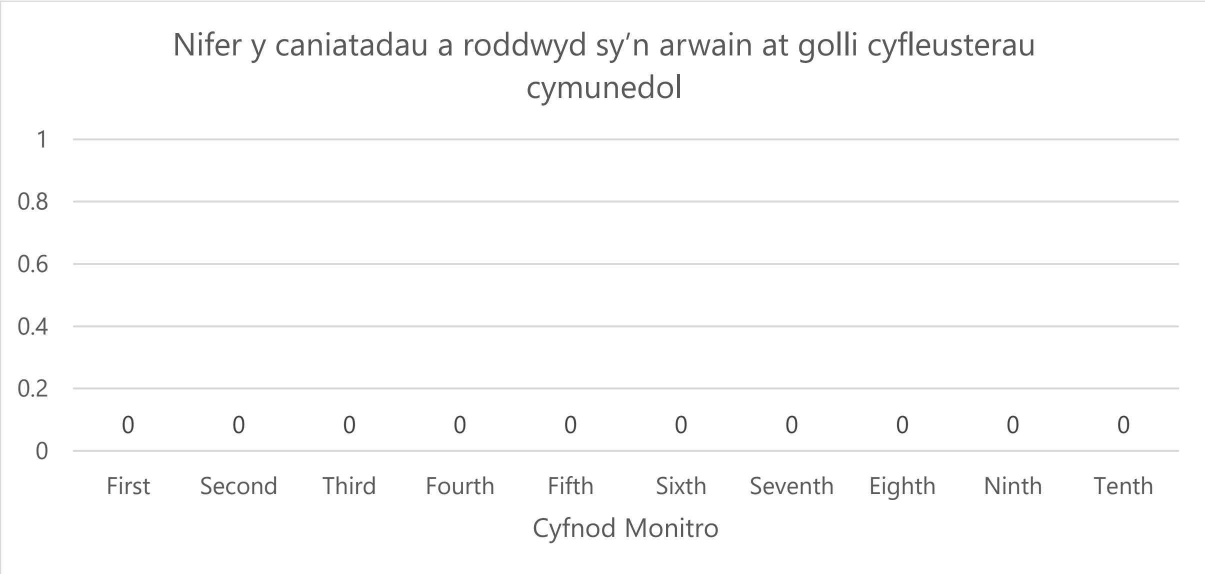

Sylwadau:

Ni chymeradwywyd unrhyw geisiadau cynllunio yn groes i ddarpariaethau Polisi Strategol PS15 a nod amddiffynnol Polisi 50 yn arwain at golli cyfleusterau cymunedol.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Seilwaith

Ffigur 35 – Nifer y datblygiadau newydd sy'n darparu SDCau (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy)

Nifer y datblygiadau newydd sy'n darparu SDCau (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy)	
Wedi Rhoi'r Gorau i Fonitro - Roedd yr holl geisiadau perthnasol a gymeradwywyd yn ystyried y gofyniad am SDCau.	
Sylw: O 7 Ionawr 2019, bydd angen systemau draenio cynaliadwy ar bob datblygiad newydd sydd â goblygiadau ar gyfer draenio i fwy nag 1 tŷ neu lle mae'r ardal adeiladu yn 100m2 neu fwy er mwyn rheoli dŵr wyneb ar y safle. Rhaid dylunio ac adeiladu systemau draenio dŵr wyneb yn unol â'r safonau gorfodol ar gyfer draenio cynaliadwy a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru. Rhaid i'r systemau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod lleol ar gyfer yr ardal sy'n gweithredu fel Corff Cymeradwyo (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy) (CCS) cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau. O ystyried datblygiad o fewn Polisi Cenedlaethol, teimlir bod amcanion y CDLl mewn perthynas â darparu SDCau (Systemau Draenio Cynaliadwy) yn cael sylw drwy ofynion cenedlaethol y system gynllunio. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro'r elfen hon o bolisi'r cynllun mwyach.	
Argymhelliad: Rhoi'r Gorau i Fonitro	
Statws	**Wedi rhoi'r gorau i fonitro yn dilyn y cyfnod monitro blaenorol**

Gwastraff

Ffigur 36 – Nifer yr unedau gwag o fewn safleoedd Dosbarth B y nodwyd eu bod yn addas ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol

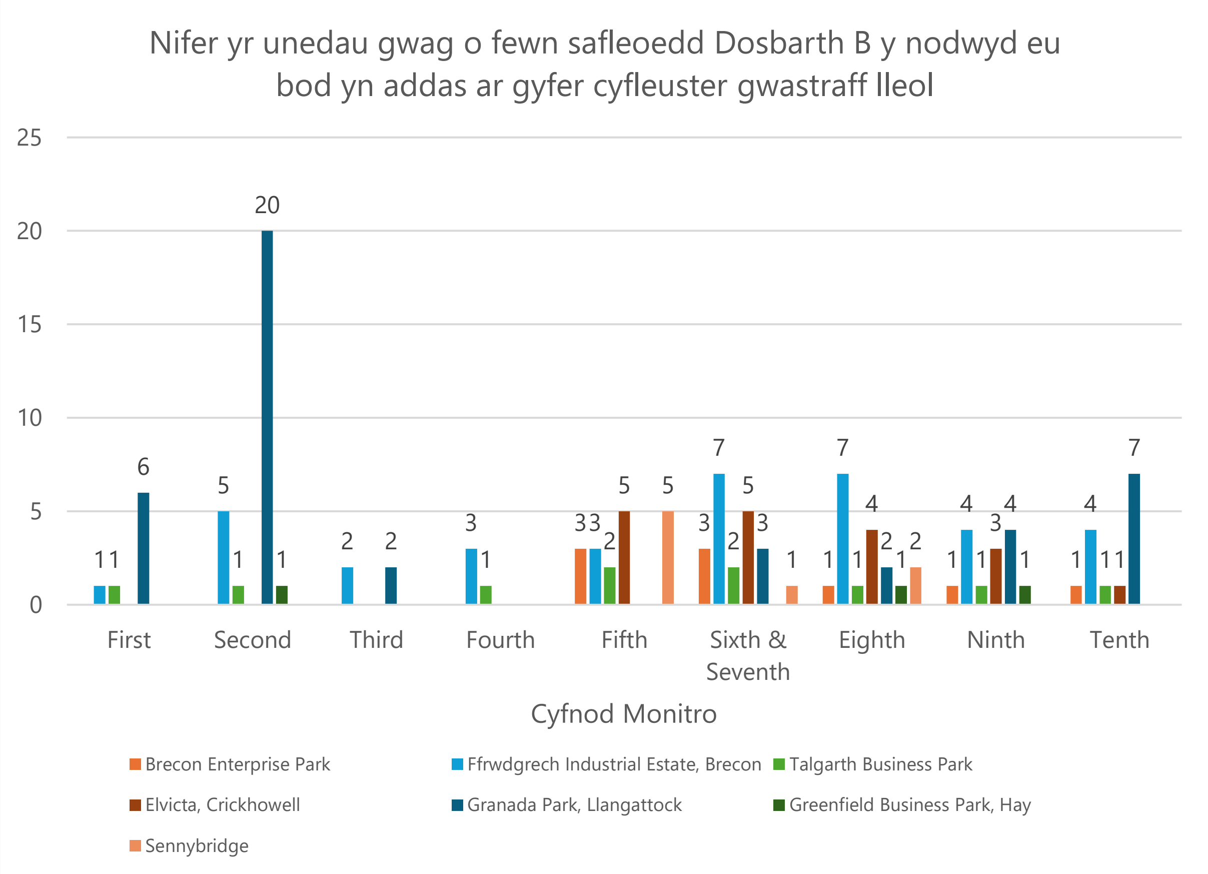

Capasiti unedau gwag o fewn safleoedd Dosbarth B y nodwyd eu bod yn addas ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol (m2)							
Cyfnod Monitro	Parc Menter Aberhonddu (m2)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu (m2)	Parc Busnes Talgarth (m2)	Elvicta, Crucywel (m2)	Parc Granada, Llangatwg (m2)	Parc Busnes Greenfield, Y Gelli (m2)	Pontsenni (m2)
Cyntaf		500	316		758		
Ail		540.3	324.8		2700	101.71	
Trydydd		417.4			258.3		

Pedwerydd		697.86	330.5				
Pumed	1213.32	697.86	867.68	2342.99			3438.12
Chweched a Seithfed	1213.32	1423.58	867.68	2342.99	758.79		456.52
Wythfed	1207.33	1729.75	537.17	1706.61	205.53	99.81	333.72
Nawfed	1236.42	1339.78	527.46	1162.09	420.71	99.82	
Degfed	1236.42	860.42	527.46	470.29	916.92		
Cyfanswm Cyffredinol	**6106.81**	**8206.95**	**4298.75**	**8024.97**	**6018.25**	**301.34**	**4228.36**

Sylwadau:

Mae yna gapasiti o fewn safleoedd cyflogaeth dynodedig.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Ffigur 37 – Nifer y cyfleusterau rheoli gwastraff trwyddedig newydd a ganiateir

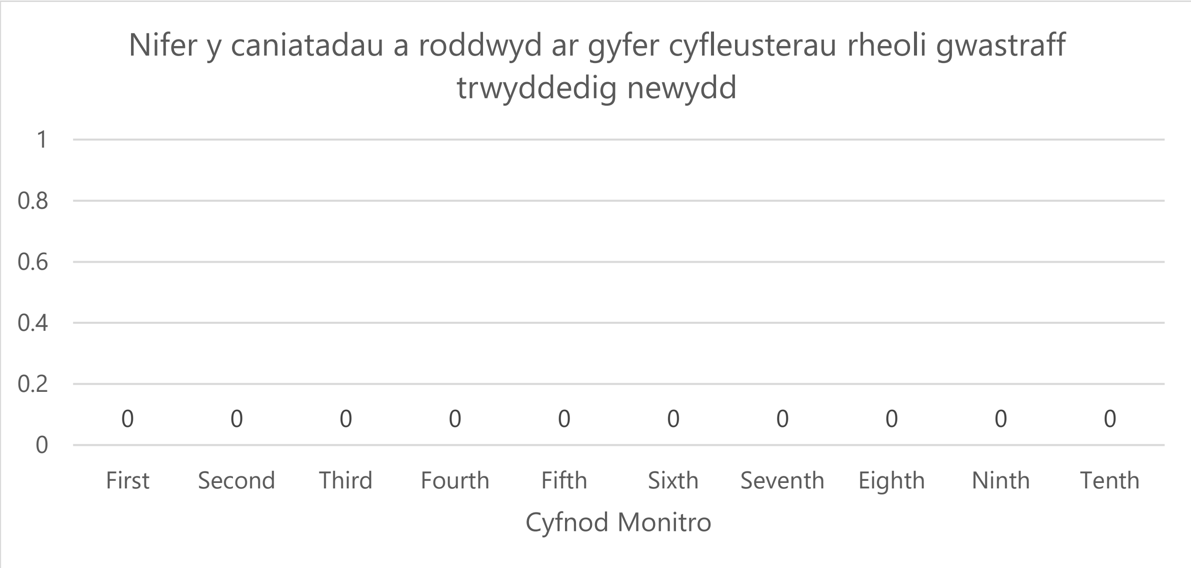

Sylwadau:

Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau o fewn y cyfnodau monitro ar gyfer cyfleusterau rheoli gwastraff newydd yn y Parc Cenedlaethol.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd hwn yn parhau i gael ei fonitro a'r angen am safleoedd/capasiti ychwanegol o fewn safleoedd cyflogaeth yn cael ei drin drwy ddyraniad/polisi priodol yn ôl yr angen yn CDLl2.

Statws	**Parhau i Fonitro**

Mwynau

Ffigur 38 – Nifer y caniatadau ar gyfer datblygiad sterileiddio parhaol o fewn ardal diogelu mwynau

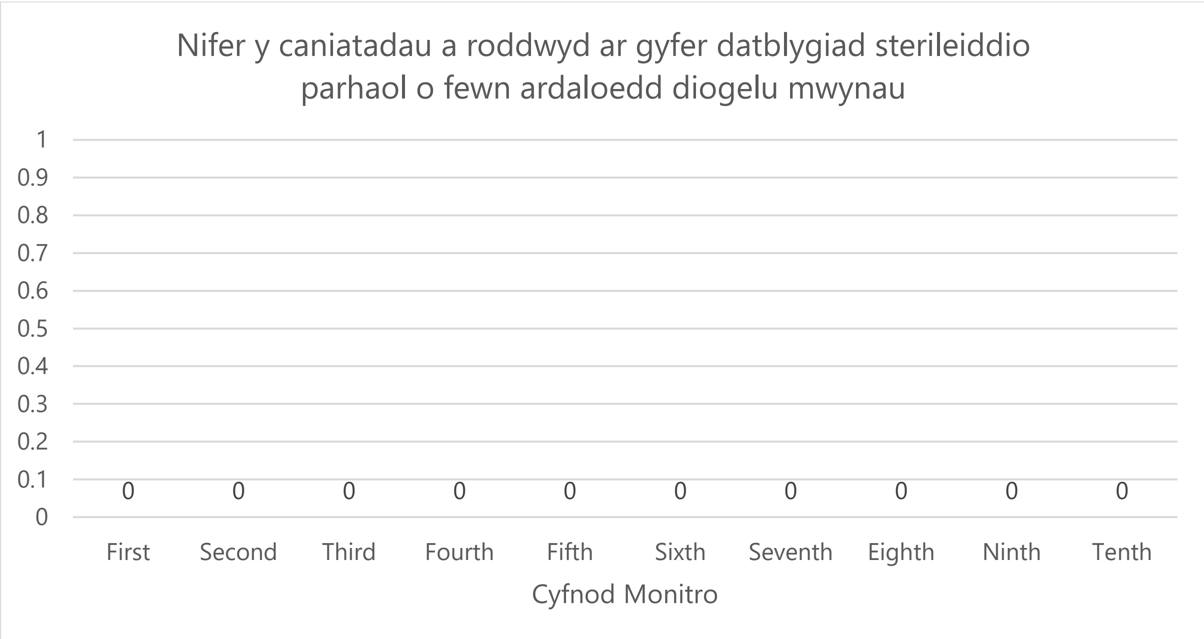

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, fe'i hystyrir yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro

Monitro Safle

Fel rhan o'r broses Adroddiad Monitro Blynyddol, mae'r Awdurdod wedi cytuno i gynnwys diweddariad ar gynnydd a datblygiad safleoedd dynodedig. Y bwriad yw tynnu sylw at y gweithgaredd sydd wedi digwydd, gan gynnwys paratoi astudiaethau, ceisiadau a/neu gynnydd datblygu. Yn unol â hynny, mae'r tabl a nodir isod yn dangos cynnydd safleoedd dynodedig yn erbyn cerrig milltir cynnydd:

Ffigur 39

Safle	Nifer ddangosol yr unedau	Briff Datblygu wedi'i Gyfwyno	Briff Datblygu wedi'i Gytuno		Cais wedi'i Gyflwyno	Bwriad i Ganiatáu yn amodol ar A106	Caniatâd Cynllunio	Datblygiad wedi Dechrau
5 Mlynedd Gyntaf								
CS28 – Ymestyn Caeau Cwmffaldau, Aberhonddu	66	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS132 - Tir gyferbyn ag Ysgol Uwchradd, Aberhonddu	30	Oes	Oes		Oes	Oes	Oes	Oes
HALEN 061 – Tir yn ffinio â Llangenny Lane, Crucywel	20	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-HOW-A – Tir Gyferbyn â'r Dolydd, Y Gelli	62	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
HALEN 059 – Tir yn ffinio â Brecon Pharmaceuticals, Y Gelli	5	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Nac oes
HALEN 037 – Estyniad arfaethedig i T9, Talgarth	15	Oes	Oes		Oes	Oes	Oes	Nac oes
DBR-BCH-J - Tir yn ffinio â Choed Bwlch, Bwlch	15	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes

CS102 – Dan-y-Bryn a Lancaster Drive, Gilwern	112	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-LIB-E – Tir yn ffinio â Pen y Fan Close, Libanus	3	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-LBD-A – Tir yn ffinio â St Peter's Close	8	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-LGN-D – Tir gyferbyn ag Ysgol Gynradd Llanigon, Llanigon	10	Dd/B	Dd/B		Oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
DBR-LPD-A – Tir oddi ar Heol St Cattwg, Llansbyddyd	10	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Nac oes
DBR-PNT-D – Tir yn ffinio ag Ambleside, Pennorth	6	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS66 – Cyn Wersyll y Fyddin, Cwrt y Gollen	70	Oes	Oes		Oes	Oes	Oes	Nac oes
Gweddill Cyfnod y CDLl								
CS93 – Slwch House Field, Aberhonddu	23	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
DBR-BR-A – Safle wedi'i leoli i'r Gogledd o Camden Crescent, Aberhonddu	38	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-BR-B – Tir i'r gogledd o Cradoc Close, Aberhonddu	33	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
CS132 - Tir gyferbyn ag Ysgol Uwchradd, Aberhonddu	107	Oes	Oes		Oes	Oes	Oes	Oes
DBR-CR-A – Tir uwchben Televillage, Crucywel	20	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Oes
CS138 – Glannau Senni, Defynnog	15	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes

DBR-HOW-C –Tir yn ffinio â’r Orsaf Dân	13	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS42 – Tir yng Nghrai, Crai	9	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Nac oes
CS43 – Tir i’r de-orllewin o Gwalia, Crai	6	Dd/B	Dd/B		Oes (rhan o’r safle)	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS39/69/70/88/89/99 – Tir yn Nhŷ Clyd, Gofilon	93	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes (rhan o’r safle)	Nac oes
CS120 – Tir i'r de o Dŷ Melys, Pencelli	6	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Nac oes	Nac oes
CS55 – Tir ym Mhenygarn, Pontsticill	6	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
DBR-PTSC/C – Tir wrth ben Dan-y-Coed, Pontsticill	3	Dd/B	Dd/B		Oes	Oes	Oes	Nac oes
CS91 – Tir i'r gorllewin o Dŷ Ponsticill, Pontsticill	6	Dd/B	Dd/B		Oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS127 – Maesmawr Farm, Tal-y-bont	57	Dd/B	Dd/B		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes
CS111 – Cyn-Ysbyty Canolbarth Cymru	93	Oes	Oes		Nac oes	Nac oes	Nac oes	Nac oes

Y 5 Mlynedd Gyntaf

Nodir bod 11 safle ar gyfer y cyfnod hwn wedi cael eu symud ymlaen i'r cam cais cynllunio, gyda 5 datblygwr wedi dechrau datblygu ar y safle. Mae 4 safle arall wedi symud ymlaen o fewn camau ystyried a phenderfynu ar gais cynllunio.

Gweddill Cyfnod y Cynllun

Yn ôl y disgwyl, bu llai o weithgarwch mewn perthynas â'r safleoedd hyn gyda 10 safle yn cael eu symud ymlaen i gam ymgeisio, ac mae saith ohonynt, yn rhannol o leiaf, wedi'u caniatáu. O'r saith caniatâd a roddwyd, cwblhawyd un safle datblygu o 22 uned ac mae dau yn cael eu hadeiladu. Gwerthfawrogir bod nifer o'r safleoedd hyn wedi'u cyfyngu gan y materion sy'n ymwneud â seilwaith dŵr, ond er bod llawer o waith gwella dŵr bellach wedi'i gwblhau, mae

tystiolaeth sy'n dangos methiannau yn erbyn targedau ffosffad ACA, yn enwedig yn afonydd Wysg a Gwy, yn cyflwyno her newydd i'w datrys ar gyfer yr holl safleoedd dynodedig sy'n weddill ac eithrio'r rhai ym Mhontsticill, y mae angen eu symud ymlaen gyda chyfranogiad cymunedol fel setliad twf cyfyngedig.

Safleoedd Defnydd Cymysg

Wrth edrych ar y safleoedd defnydd cymysg dynodedig (Ysbyty Canolbarth Cymru, Cwrt y Gollen, Hay Road a Thir Gyferbyn ag Ysgol Uwchradd), dylid nodi bod paragraff 7.2.1 o'r Cynllun Datblygu Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i friffiau datblygu gael eu cytuno ar y safle cyn cyflwyno unrhyw gais cynllunio. Mae pob safle bellach wedi mabwysiadu Briffiau Datblygu sy'n gysylltiedig â nhw, a dim ond safle hen ysbyty canolbarth Cymru sy'n parhau heb ganiatâd cynllunio ar gyfer ailddatblygu.

Atodiadau

Atodiad 1 – Graff a thabl o dai a gwblhawyd yn erbyn Gofyniad Cyfartalog Blynyddol y CDLl

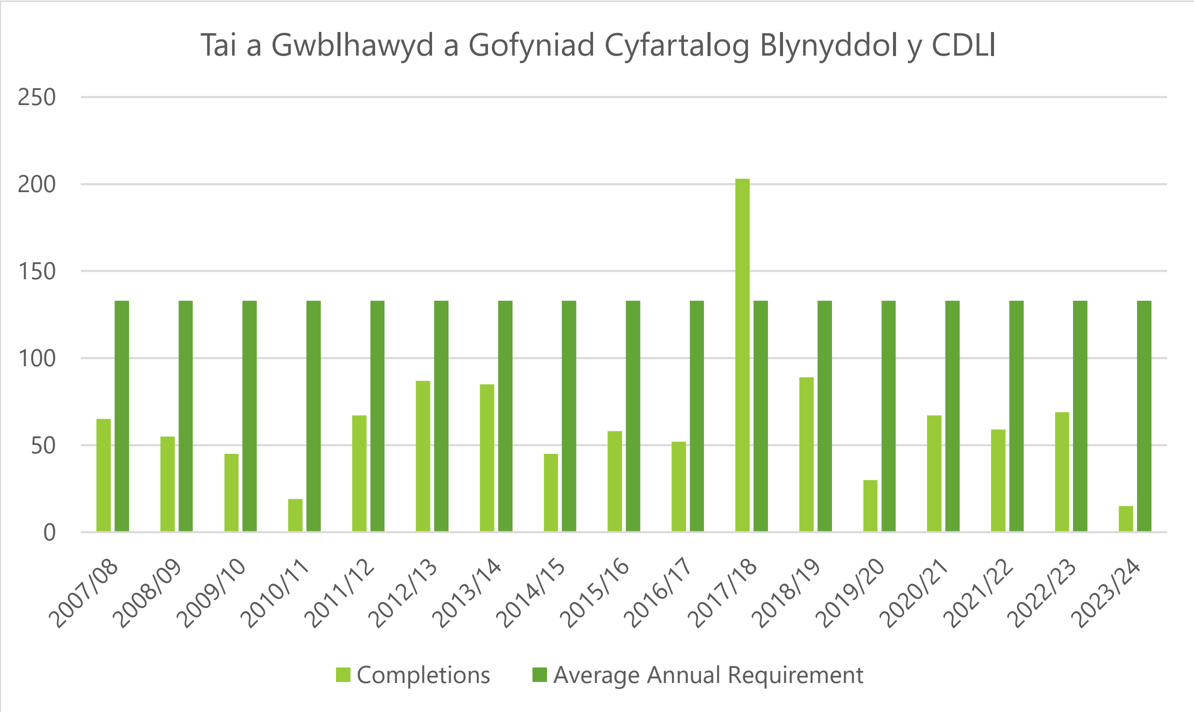

Blwyddyn	Tai a Gwblhawyd	Gofyniad Cyfartalog Blynyddol
2007/08	65	133
2008/09	55	133
2009/10	45	133
2010/11	19	133
2011/12	67	133
2012/13	87	133
2013/14	85	133
2014/15	45	133

2015/16	58	133
2016/17	52	133
2017/18	203	133
2018/19	89	133
2019/20	30	133
2020/21	67	133
2021/22	59	133
2022/23	69	133
2023/24	15	133
Cyfanswm	**1,110**	**1995***

***Sylwch: Bydd talgrynnu'r Gofyniad Cyfartalog Blynyddol yn arwain at wahaniaeth o 5 uned (yn fwy) na chyfanswm Gofyniad Tai CDLl 1990.**

Atodiad 2 – Dangosyddion Asesu Cynaliadwyedd Ychwanegol

Sylwch, yng nghyfarfod Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar 21 Medi 2018, tynnodd yr Aelodau sylw at y problemau gyda'r data a adroddir yn yr Atodiad hwn. Casglwyd y data o Adroddiad Cyflwr y Parc (2014).

Rydym bellach yn eich cyfeirio at Adroddiad Cyflwr y Parc 2020:

https://bannau.cymru/yr-awdurdod/amdanom-ni/cynllun-rheoli2019r-parc-cenedlaethol/adroddiad-cyflwr-y-parc-2/.

Yn y dyfodol bydd Donyt y Parc Cenedlaethol yn cyflawni'r rôl hon.

Pwnc AC	Dangosyddion	Canfyddiadau	Tuedd Gyffredinol
Ffactorau hinsoddol	Cyflwr SoDdGAau (Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig) Biolegol	Gyda lefelau amrywiol o hyder, mae 47 o 65 o nodweddion ACA (>72%) mewn statws cadwraeth anffafriol (asesiadau dangosol CNC 2020). Ffynhonnell data: https://naturalresources.wales/evidence-and-data/research-and-reports/protected-sites-baseline-assessment-2020/?lang=cy Mae 65 o SoDdGAau biolegol yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ffin y Parc Cenedlaethol gyda chyfanswm o 163 o nodweddion biolegol unigol (CNC 2014). Yn 2006 roedd 82 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, roedd 24 (29%) o'r rhain mewn cyflwr ffafriol, 45 (55%) mewn cyflwr anffafriol, un (1%) wedi'i dinistrio yn rhannol a 12 (15%) yn anhysbys. O'r 45 nodwedd fiolegol mewn cyflwr anffafriol, roedd 11 (24%) o'r rhain	Ddim yn dangos y gwelliant sydyn sydd ei angen.

		yn gwella, roedd 11 (24%) yn dirywio ac nid oedd y duedd yn hysbys ar gyfer 23 (50%). Yn 2014 roedd 163 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, 93 (57%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol, 51 (31%) mewn cyflwr anffafriol a 19 (12%) mewn cyflwr anhysbys. Yn 2017 roedd 163 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, 88 (54%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol, 55 (34%) mewn cyflwr anffafriol ac 20 (12%) mewn cyflwr anhysbys. Mae canran y nodweddion mewn cyflwr anffafriol wedi cynyddu ychydig ac mae canran y nodweddion mewn cyflwr ffafriol wedi gostwng ychydig.	
	Ansawdd dŵr	Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru 'Adroddiad tystiolaeth 489 – Asesiad Cydymffurfiaeth ACAau (Ardaloedd Cadwraeth Arbennig) Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws'. Pryder mawr yw ei fod yn adrodd: "Afon Wysg yw'r afon SAC sy'n perfformio waethaf yng Nghymru o ran ei thargedau ffosfforws o bell ffordd, a hi yw'r unig afon lle mae methiannau helaeth yn y blaenddyfroedd." Ar hyn o bryd mae nifer sylweddol o afonydd nad ydynt yn cyflawni statws ecolegol da yn unol â'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr. Mae'r holl afonydd sydd angen asesiad ar gyfer eu statws cemegol mewn cyflwr da.	Ddim yn dangos y gwelliant sydyn sydd ei angen.

		Fel yr amlinellwyd yn ACyP 2020, ni chafodd y rhan fwyaf o'r cyrff dŵr a arolygwyd gan CNC eu hasesu tan 2013. Rhwng y blynyddoedd 2009 (gwaelodlin) a 2012 ni chafodd y cyrff dŵr eu hasesu. Rhwng y blynyddoedd 2013 – 2015 roedd pob corff dŵr o statws cemegol 'Da', gyda phob un ohonynt yn cyflawni statws 'Uchel' erbyn 2017. Roedd pob corff dŵr wedi dirywio i statws 'Da' erbyn 2018. O gymharu â gwaelodlin 2009, mae dau o'r cyrff dŵr wedi gwella o gymedrol i dda, mae dau wedi aros yr un fath, ac mae un wedi dirywio o dda i gymedrol. Cafodd 3 allan o'r 6 chorff dŵr a arolygwyd yn y Parc statws cyffredinol da. Dim ond statws cymedrol y llwyddodd y 3 chorff dŵr arall i'w gyflawni. Felly bu gwelliant ers data gwaelodlin 2009 - dim ond dau gorff dŵr a gyflawnodd statws da bryd hynny. Fodd bynnag, ni fu gwelliant ers 2017, ac nid oes unrhyw gyrff dŵr yn gwella.	
	Ansawdd aer	Nid yw data ar ddangosyddion amlygiad ansawdd aer wedi'i gasglu'n benodol ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol, dim ond ar gyfer y 7 awdurdod unedol unigol sy'n ffurfio'r Parc Cenedlaethol, fodd bynnag, mae'r dangosyddion yn dangos bod pob un o'r 7 awdurdod unedol wedi gostwng rhwng 2009-2017, gan nodi gwelliant mewn ansawdd aer. Yn benodol, mae'r ddau awdurdod unedol sy'n cyfrif am fwyafrif y Parc, Powys a Sir Gaerfyrddin, yn sylweddol is na'r awdurdodau unedol eraill.	Niwtral

		Nid oes unrhyw ardaloedd rheoli ansawdd aer yn y Parc Cenedlaethol Fodd bynnag, mae mapio a ryddhawyd yn ddiweddar gan y Gwasanaeth Gwybodaeth am Lygredd Aer yn ei gwneud yn glir bod dyddodiad nitrogen a sylffwr (o ffynonellau hir- a byrdymor) yn fwy na'r llwythi critigol perthnasol ar gyfer rhai Ardaloedd Cadwraeth Arbennig.	
	Cyfaint dŵr	Mae Strategaethau Rheoli Dalgylchoedd (SRhDau) ar waith ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol. Mae dŵr ar gael i'w dynnu yn llawer o ardal Sir Gaerfyrddin yn y Parc Cenedlaethol. Diffinnir y rhan fwyaf o ardal y PC (Parc Cenedlaethol) fel Wedi'i Gordynnu, gydag ardaloedd bach yn cael eu diffinio fel Dim Dŵr Ar Gael neu Wedi'u Gordynnu. Nid yw'r data hwn wedi newid ers dechrau cyfnod y cynllun.	Ddim yn dangos y gwelliant sydd ei angen.
	Geoamrywiaeth	Ar hyn o bryd mae 76 o Safleoedd Geoamrywiaeth o Bwys Rhyngwladol yn y Parc, ac ar ddechrau'r cyfnod cynllunio roedd 11. Mae cyflwr y safleoedd wedi'i nodi fel a ganlyn: - 3% - Gwael 5% - Yn dirywio 9% - Sefydlog 67% - Da 16% - Ardderchog Yn 2006 roedd pob un o'r 11 safle mewn cyflwr da (ffynhonnell data ACyP 2014).	Niwtral
	Cyflwr SoDdGAau Daearegol	Mae 34 o SoDdGAau daearegol yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ffin y Parc Cenedlaethol. Yn 2014 roedd 34 o nodweddion daearegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, gyda 31 (91%)	Niwtral

		ohonynt mewn cyflwr ffafriol, 1 (3%) mewn cyflwr anffafriol a 2 (5%) mewn cyflwr anhysbys. Yn 2017 roedd 34 o nodweddion daearegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, gyda 30 (88%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol, 1 (3%) mewn cyflwr anffafriol a 3 (9%) mewn cyflwr anhysbys. Mae cyflwr y SoDdGAau daearegol yn y Parc yn parhau'n weddol sefydlog. Gellid ystyried hyn yn rhywbeth cadarnhaol ond mae hyn hefyd yn amlygu na wnaeth cyflwr y SoDdGAau wella rhwng 2014 a 2017.	
	Rhywogaethau Cam Un (Cynefin)	Roedd dros hanner (55%) y cynefinoedd glaswelltir yn laswelltir sydd wedi'i wella. Roedd ychydig dros 1% o'r Parc Cenedlaethol yn amgylchedd adeiledig. Mae 57,347 hectar o Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog dan berchnogaeth statudol. O hyn mae 57,347 hectar (39%) wedi'i ddynodi'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), 33% yn eiddo i'r Parc Cenedlaethol, 15% yn eiddo i Cyfoeth Naturiol Cymru, 7% yn eiddo i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, 4% yn Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA), 2% yn Warchodfa Natur Genedlaethol (GNG) a llai nag 1% yn eiddo i Ymddiriedolaeth Natur Sir Frycheiniog. Yn ddiweddar, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi diweddaru a rhyddhau mapiau cynefinoedd Cam I o Gymru drwy ddefnyddio delweddau lloeren. Casglwyd y data dros nifer o flynyddoedd. Gellir cynnal dadansoddiad o newid cynefinoedd dros amser ar yr amod bod cafeatau penodol yn cael eu hystyried wrth gymharu'r data. Mae data Cam 1 wedi'i ddiweddaru yn dangos bod Glaswelltir bellach yn cyfrif am 57% o'r prif fath o gynefin ar draws y Parc Cenedlaethol sy'n dangos gostyngiad o tua 5%. Erbyn hyn mae coetir yn cyfrif am 17% o'r prif fath o gynefin, cynnydd o	Niwtral

		tua 3%. Mae rhostir bellach yn cyfrif am 10% o'r prif fath o gynefin ar draws y parc, gostyngiad o 1%. (Ffynhonnell data ACyP 2014)	
	Henebion Cofrestredig	Yn 2006 roedd 268 o Henebion Cofrestredig yn y parc. O'r rhain, roedd 95.4% mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol (257). Yn 2014 roedd 357 o Henebion Cofrestredig yn y parc - cynnydd o 89 ers 2006. O'r 357 o henebion yn y parc roedd 95.5% mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Yn 2014 roedd canran ychydig yn llai (0.4%) o Henebion Rhestredig mewn cyflwr ansefydlog neu anffafriol. Er nad yw'r ffigur hwn yn fawr, mae'n werth nodi bod 89 o henebion wedi'u rhestru ers 2006 sy'n golygu bod cyfanswm uwch o Henebion Rhestredig bellach naill ai mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Yn 2019 roedd 358 o Henebion Rhestredig yn y parc - cynnydd o 1 ers 2014. O'r 358, roedd 72% mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Mae hyn yn dangos gostyngiad o 20% ers 2014 sy'n dangos bod cyflwr yr Henebion Rhestredig yn y parc yn dirywio. Mae angen gwaith pellach i ddeall y rhesymau am hyn a beth y gellir ei wneud i atal dirywiad pellach. (Ffynhonnell data ACyP 2020)	Dirywio
	Adeiladau rhestredig mewn perygl	Yn 2006 roedd 1,711 o adeiladau rhestredig. O'r rhain roedd 11% mewn perygl. Cynyddodd nifer yr adeiladau rhestredig erbyn 2014 i 1,950 o Adeiladau Rhestredig. O'r rhain roedd 6.6% mewn perygl. Mae nifer yr adeiladau rhestredig felly wedi cynyddu tra bod y gyfran sydd mewn perygl wedi gostwng ers dechrau cyfnod y cynllun. Yn 2016 roedd nifer yr adeiladau rhestredig wedi cynyddu i 1,951, gyda 5.4% o'r rheini mewn perygl. Yn 2019 roedd nifer yr adeiladau rhestredig wedi cynyddu i 1,952, ond	Cadarnhaol

		mae'r data ar yr Adeiladau Rhestredig yn y Parc ar ddod. (Ffynhonnell data ACyP a CADW)	
	% y dirwedd hanesyddol gydag arfarniad cymeriad cyfoes	Mae gan 100% o’r Ardaloedd Tirwedd Hanesyddol arfarniadau cymeriad cyfoes.	Niwtral
	Diogelu Archaeolegol	Caiff pob cais cynllunio ei sgrinio am ei effaith ar Archaeoleg	Niwtral
	Darpariaeth a chyflymder band eang	Mae prosiect Cyflymu Cymru yn cwmpasu'r rhan fwyaf o Ardal y Parc Cenedlaethol. Erbyn diwedd y prosiect, rhagwelir y bydd gan bob cymuned fynediad at fand eang cyflym.	Niwtral
	Teithio i'r gwaith	Mae'r SYG (Swyddfa Ystadegau Gwladol) yn cyhoeddi data ardal teithio i'r gwaith yn seiliedig ar ganfyddiadau Cyfrifiad 2011. Mae'r Parc Cenedlaethol yn cynnwys y 5 Ardal Teithio i'r Gwaith canlynol: - Abertawe - Llanelli - Aberhonddu - Merthyr Tudful - Henffordd	Niwtral
	Hyd a chyflwr hawliau tramwy cyhoeddus	Yn 2006 roedd cyfanswm o 1,983km o hawliau tramwy cyhoeddus yn ardal y parc. Yn 2013 roedd hynny wedi cynyddu i 2,009km. Erbyn 2019, roedd wedi gostwng i 1891km. Roedd canran yr hawliau tramwy sy'n hawdd eu defnyddio ychydig yn is yn 2013 nag yn 2006, fodd bynnag, roedd 26km yn fwy o hawliau	Cadarnhaol

		tramwy. Mae hyn wedi cynyddu erbyn 2019. Mae nifer yr hawliau tramwy sy'n hawdd eu defnyddio wedi cynyddu ers 2010/2011 a disgwylir i'r duedd hon barhau. Yn gyffredinol, mae cyflwr cyffredinol y dangosydd hwn yn dda.	
	Llwybrau trafnidiaeth gyhoeddus yn y parc	Mae 10 llwybr bws lleol yn gweithredu o fewn y Parc Cenedlaethol. 24 – Pontsticill-Merthyr Tudful 30 – Brynmawr-Blaenafon-Pont-y-pŵl-Casnewydd T14 – Aberhonddu-Y Gelli Gandryll-Kingstone-Henffordd X75 – Merthyr Tudful-Hirwaun-Glyn-nedd-Castell-nedd-Abertawe T4 – Y Drenewydd-Llandrindod-Aberhonddu-Merthyr Tudful-Caerdydd X4 – Henffordd-Y Fenni-Merthyr Tudful-Caerdydd X3 – Henffordd-Y Fenni X33 – Y Fenni-Pont-y-pŵl-Cwmbrân-Caerdydd X43 – Aberhonddu-Crucywel-Y Fenni T6 – Aberhonddu-Ystradgynlais-Castell-nedd-Abertawe	Niwtral
	Llwybrau beicio yn y parc	Mae 2 Lwybr Beicio Cenedlaethol pellter hir yn croesi PCBB (Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog) -Llwybr Beicio Cenedlaethol 8, Taith Taf -Llwybr Beicio Cenedlaethol 42, Lôn Las Cymru	Niwtral
	Mynegeion Amddifadedd Lluosog Cymru	Mae ardal y Parc Cenedlaethol yn cynnwys, yn bennaf, AGEHIau (Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is) yn y 50% lleiaf difreintiedig. Mae ardaloedd o amgylch blaenau'r cymoedd yn dangos lefelau uwch o amddifadedd cyffredinol.	Niwtral

		Mae ACyP 2020 yn adrodd bod y dangosydd hwn yn parhau i ddangos tuedd gadarnhaol.	
	Ystadegau trosedd	Nid yw'r wybodaeth hon ar gael ar unwaith ar lefel Parc Cenedlaethol; fodd bynnag, mae'n ymddangos bod ystadegau troseddu yn is na'r cyfartaledd o fewn y Parc Cenedlaethol o gymharu â gweddill Cymru.	Niwtral
	Dealltwriaeth o’r Gymraeg	Gweler Tabl 1 isod am ddata a gasglwyd ar lefel Ward o gyfrifiad 2001 a 2011.	Negyddol
	Boddhad ymwelwyr	Ym mis Tachwedd 2013, cyhoeddodd Grŵp Marchnata a Chydgysylltu Bannau Brycheiniog ganlyniadau Arolwg Ymwelwyr blynyddol Bannau Brycheiniog. Mae rhagor o wybodaeth am yr Arolwg Ymwelwyr ar gael yma. http://www.beacons-npa.gov.uk/communities/tourism-new/tourism-facts-and-figures-1/ Ar y cyfan, mae profiad ymwelwyr yn dda a dywedodd bron i hanner (48%) yr ymwelwyr ei fod wedi rhagori ar eu disgwyliadau a 51% fod eu disgwyliadau wedi’u bodloni. Dim ond 1% ddywedodd fod eu profiad yn waeth na’r disgwyl. Mae arolwg ymwelwyr Croeso Cymru eleni yn dangos canlyniadau tebyg i Gymru gyfan (49% rhagori a 49% bodloni). Ychydig iawn o amrywiaeth sydd rhwng ymwelwyr dydd ac ymwelwyr sy’n aros dros nos. Daw'r sgoriau uchaf gan ymwelwyr newydd, gyda 56% ohonynt yn dweud bod yr ymweliad wedi rhagori ar eu disgwyliadau. Mae hyn yn galonogol o ran ailymweliadau posibl yn y dyfodol. Mae'r ardal yn creu ychydig mwy o argraff ar ymwelwyr o rai ardaloedd nag eraill. Rhagorwyd ar ddisgwyliadau dros hanner yr ymwelwyr sy'n dod o Lundain a de-ddwyrain Lloegr (53%) a thramor (52%). Mae Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog wedi cyhoeddi arolwg ymwelwyr wedi'i ddiweddaru ar gyfer 2016-17, sydd i'w weld yma:	Niwtral

<table>
<tr><td></td><td></td><td>https://www.beacons-npa.gov.uk/wp-content/uploads/Brecon-Beacons-Visitor-Survey-Final-report-May-2017-English-.pdf.

Yn gyffredinol, mae 85% o ymwelwyr yn nodi bod eu hymweliad â'r parc wedi bod yn 'dda iawn' a 13% yn 'dda'. Ni chofnodwyd unrhyw sgôr negyddol gan y 1,700 o gyfranogwyr. Yn gyffredinol, mae gwasanaeth cwsmeriaid yn cael adborth da mewn amrywiol gyfleusterau, ond llety, atyniadau ymwelwyr a bwytai sy’n denu’r sgoriau uchaf. Ychydig iawn sy'n rhoi barn negyddol ar wasanaeth cwsmeriaid, ond mae 4% yn dweud bod siopau'n wael/gwael iawn ac 13% yn dweud eu bod yn weddol. Dywed 87% eu bod yn debygol iawn o ymweld â'r ardal eto, gan ostwng i 64% ar gyfer ymwelwyr tro cyntaf, ac mae'r rhan fwyaf o'r gweddill yn weddol debygol o ddychwelyd. Barn gadarnhaol iawn ar yr ardal, gyda rhai meysydd i'w gwella. Y dirwedd, yr harddwch a'r amgylchedd digyffwrdd y mae ymwelwyr yn eu mwynhau fwyaf. Mae'r rhan fwyaf yn teimlo bod y Parc yn derbyn gofal da, yn cynnig gwerth da am arian a bod gwybodaeth ar gael yn hawdd. Ychydig sy'n awgrymu gwelliannau, ond mae'r rhain yn cynnwys darpariaeth ar gyfer toiledau, arwyddion a gwybodaeth, cynnal a chadw cyffredinol, parcio, amwynderau, a chysylltedd. Byddai dwy ran o bump yn ystyried rhoi amser neu arian i helpu'r Parc.</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Safonau addysg</td><td>Roedd y Categorïau Ysgolion Cenedlaethol yn nodi bod yr ysgolion sy'n gwasanaethu ardal y Parc Cenedlaethol fel a ganlyn: -
<table><tr><th>Categori</th><th>2014</th><th>2015</th><th>2016</th><th>2017</th></tr><tr><td>Coch</td><td>3%</td><td>2%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr></table></td><td>Cadarnhaol (Mae'r % Gwyrdd wedi cynyddu 3%. Mae'r % Melyn wedi gostwng 24%. Mae'r ganran Ambr</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td>Ambr</td><td>18%</td><td>23%</td><td>5%</td><td>26%</td></tr>
<tr><td>Melyn</td><td>50%</td><td>41%</td><td>46%</td><td>22%</td></tr>
<tr><td>Gwyrdd</td><td>29%</td><td>34%</td><td>49%</td><td>52%</td></tr>
</table>
</td>
<td>wedi cynyddu 21%, gyda'r rhai Coch yn aros ar 0.)</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>Nifer y ffermydd a ffermwyr</td>
<td>Mae data o 2014 yn dangos bod 1,445 o swyddi yn cael eu darparu o fewn amaethyddiaeth, coedwigaeth, pysgota ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog. Fodd bynnag, mae'r sector hwn yn lleihau yn y Parc Cenedlaethol. Roedd swyddi mewn amaethyddiaeth a physgodfeydd yn cynrychioli 10% o'r math o gyflogaeth ym 1991. Erbyn 2001 roedd hyn wedi gostwng i 7.3% ac erbyn 2011 roedd y sector hwn yn cyfrif am 5.9% o'r mathau o gyflogaeth yn y Parc Cenedlaethol. (Ffynhonnell ACyP 2014)

Adroddodd ACyP 2020 fod ceisiadau am ddata ar ‘arwynebedd tir a ffermir yn ôl math’ o fewn y Parc Cenedlaethol wedi'u hanfon at Lywodraeth Cymru, ond nid oes unrhyw wybodaeth wedi'i darparu eto.</td>
<td>Negyddol</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>Gwariant Twristiaid</td>
<td>Roedd gwariant twristiaeth yn 2009 yn £197 miliwn gan godi i £216 miliwn erbyn 2013 a £247 miliwn erbyn 2016 (data STEAM (Monitor Gweithgarwch Economaidd Twristiaeth Scarborough).

Yn ôl yr Arolwg Ymwelwyr (2016-17): "Fel arfer, mae ymwelwyr sy'n aros yn gwario tua £270 ar lety ond mwy os ydyn nhw’n aros y tu allan i'r Parc (£313) nag yn y Parc (£219).

Mae gwariant dyddiol ar fwyd a diod yn uwch i'r rhai sy'n aros yn y parc (£67) na'r tu allan (£52) ac yn llawer uwch nag ar gyfer pobl leol (£13) neu ymwelwyr dydd (£14).

Maint cyfartalog parti yw 3.2 o bobl, sy'n fwy ar gyfer ymwelwyr sy'n aros (3.4) o gymharu â phobl leol (2.8) ac ymwelwyr dydd (3.0)."</td>
<td>Cadarnhaol</td>
</tr>
</table>

Tabl 1 – Dealltwriaeth o’r Gymraeg o fewn y Parc Cenedlaethol

Mae'r tabl hwn yn dangos cofnodion data ar gyfer Cyfrifiad 2001 a 2011 ac yn dangos y lefelau sy’n siarad Cymraeg o fewn y Parc Cenedlaethol yn ôl ward etholiadol. Gan nad yw pob ward yn gyfan gwbl o fewn ardal y Parc Cenedlaethol, rhoddir canran y boblogaeth ar gyfer pob ward sy'n byw o fewn y Parc Cenedlaethol hefyd. Mae'r wardiau hynny sydd wedi'u rhestru mewn coch wedi gweld gostyngiad yn lefel y Gymraeg a dealltwriaeth o’r Gymraeg, tra bod y rhai mewn gwyrdd wedi gweld cynnydd mewn dealltwriaeth o’r Gymraeg/gallu trigolion i gyfathrebu yn Gymraeg

Dealltwriaeth o’r Gymraeg		2001		2011		2021
	Canran o'r boblogaeth o fewn y ffin	**Canran sydd â rhywfaint o ddealltwriaeth o’r Gymraeg**	**Canran sy’n gallu siarad, ysgrifennu a darllen Cymraeg**	**Canran sydd â rhywfaint o ddealltwriaeth o’r Gymraeg**	**Canran sy’n gallu siarad, ysgrifennu a darllen Cymraeg**	**Canran sy’n gallu siarad Cymraeg**
Enw'r Ward						
Abercraf	3%	64.0	30.5	58.89	26.28	32.6
Bwlch	100%	16.4	7.4	18.23	7.80	11.2
Crucywel a Dyffryn Grwyne	100%	16.6	8.2	14.35	6.39	10.1
Cwmtwrch	0%	70.9	39.7	65.12	30.70	37.2
Honddu Isaf/Llanddew (Felin-fach)	3%	25.0	10.5	21.48	9.85	13.5
Gwernyfed + Llanigon	36%	15.4	6.9	14.87	6.81	10.5
Y Gelli	100%	12.3	5.5	14.39	5.82	6.3
Llangatwg	100%	16.6	7.2	17.92	5.91	9.4
Llan-gors	100%	23.0	10.7	19.63	8.52	11.2
Llangynidr	100%	22.9	10.5	18.24	8.59	10.6
Maes-car/Llywel, Crai	100%	42.6	20.4	40.16	18.09	23.7
Aberhonddu Tyddewi	100%	22.4	9.4	20.65	9.15	10.6
Aberhonddu Sant Ioan	100%	25.2	12.9			

Aberhonddu y Santes Fair	100%	21.0	9.8			
Talgarth	96%	19.7	7.0	20.07	8.47	10.5
Tal-y-bont, Glyn Tarell, Llanfrynach	93%	23.2	11.2	22.15	8.32	13
Tawe-Uchaf/Fellte	57%	49.4	21.4	42.97	16.24	22.7
Ysgir, Trallong	29%	29.6	12.3	27.55	12.33	14.2
Ystradgynlais (gwledig)	1%	66.7	31.7	57.23	24.61	32.6
Garnant Cwmaman	3%	79.4	55.0	69.47	41.61	51.9
Glanaman	1%	77.6	52.3	70.47	41.80	48.6
Dyffryn Cennen (Llandeilo)	13%	70.0	42.9	66.54	36.82	47.4
Llanymddyfri, Llanfair	5%	60.2	35.7	54.07	29.38	36.2
Llandybie	Llai nag 1%	75.2	46.2	71.41	38.78	50.7
Llangadog, Llanddeusant, Myddfai	45%	69.0	51.6	65.16	43.81	47.2
Cwarter Bach	6%	83.3	61.7	76.62	51.25	56.8
Rhigos (Hirwaun)	49%	32.5	13.9	29.59	12.35	14.8
Y Faenor	12%	21.3	7.8	18.05	6.79	8.5
Brynmawr	1%	14.8	6.8	11.86	5.75	7.9
Pont-y-pŵl, Y Dafarn Newydd	0%	13.5	7.7	11.91	5.83	7.8
Y Fenni (gogledd) (Cantref)	3%	15.0	8.0	13.41	6.24	10
Crucornau	36%	12.0	7.3	14.29	7.45	9.9
Goetre Fawr	10%	14.3	8.0	15.71	8.23	10.4
Llanelli	100%	15.0	7.6	14.23	6.49	8.9
Llan-ffwyst Fawr	17%	15.2	7.5	15.85	8.51	10.5
Llanofer	3%	12.2	6.5	12.18	6.45	
Llangynwyd, Llanwenarth Uwch	100%	14.3	7.1	13.61	6.36	9.5

Llanfynydd, Llandeilo Bertholau, Y Maerdy	13%	14.2	7.4	16.27	7.61	10.3